

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre — ... 36 kor.
Fél évre — ... 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra — ... 3 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Csütörtök, november 15.

Arad vezet...!

Minden töprenkedés nélkül irhatjuk fel e cikk büszke címéül e két szót: Arad vezet! — De hol vezet és miben vezet?! Egy pillanatig se méltóztassanak abban a hitben ringatózni, hogy csoda történt s Arad kulturális téren lett első a városok között, vagy annyira megjavította a háborus közéletet, hogy a vidéki városok élmezési szakértői minta-iskolaiba fognak idejárni szigorú tanulmányozás céljából...

Nem! Arad más dologban állott a vidéki városok élére. Talán nem is saját jószántából állott oda, inkább odaállították. A falhoz állították. Mint a dühös tanító bácsik szokták büntetésből a vásott gyerekeket. A pénzügyi tanító bácsik is így bántak most Araddal. Megbüntették elvitték a pénzügyi moziba, ahol tudvalevőleg az első helyek a legrosszabbak s Aradot mindjárt a legelső sorban helyezték el.

Itt vezet Arad, amelynek polgársága a saját bőrén érzi most, mit jelent az a kétes dicsőség, hogy a legtöbb adót fizető városok sorában vezethet. Mert vezet: milliók hosszával vezet. Megértük végre hát a pénzügyi tekintélyek jóvoltából, hogy Magyarország vidéki városai között mi ott lehetünk az elsők között. Vagy talán éppen elsők vagyunk! Mert hogy aránylag mi fizetjük a legtöbb adót: abban aztán semmi kétségünk sincsen.

— Mi ennek az oka jámbor felebarátom? Az az egyszerű és könnyen érthető tény, hogy az adóügyi hatalmasságok legtöbbször ötletszerűen, találmányra, minden alap nélkül s nem egyszer az adótörvények félremagyarázásával vetik ki a birságot, akarom mondani az — adót. Vajjon érdeke-e az az államnak, hogy adózó polgáraiból egyszerre kiszorítson minden életerőt, hogy az adóprés sápadttá és csenevészé tegye az adóalanyt? Nem nagyobb érdeke-e, hogy humanus intézkedéseivel a polgárok adózásképpességét fenntartsa, sőt fokozatosan növelje?

Hetek óta valóságos struggle for life — élet-halál harcot folytatnak az aradi adózó polgárok a pénzügyi közegekkel s valóban szerencse, hogy a bizottságban emberi belátással és józan körültekintéssel rendelkező polgártársaink is vannak; ezeknek néha sikerül mérsékelni a pénzügyi hivatalnokok túlbuzgóságát, különben az adókiadás számum szele elsöpörne minden életrevaló vállalkozást s hosszú időre pusztaságot teremtene Aradon.

Méltóztassanak elhinni a pénzügyi urak, hogyha hivatalnok szempontból nézve ez a közgondom érdem is lehet felfelé, az ambíció-
A ilyen irányban való túltengése neu-

csak a polgárság szempontjából káros, de káros az állam szempontjából is. Mert sajnálnók, ha hiúsági kérdésnek lenne áldozata Arad virágzó ipara és kereskedelme s szorgalmas polgárságának hangyabuzgalommal gyűjtött vagyona annak a kitüntető főrekvésnek soványító kuráját szenvedné el, hogy Aradról szállítsanak el a pénzügyi urak legtöbb adót minden magyar vidéki város között.

Nem egy eset alapján mondjuk el e keserű szavakat. Nem vezet bennünket bántó el buzgó és derék hivatali közegekkel szemben, vegyék inkább e sorokat jóakaratu figyelmeztetésnek, amint hogy nem is akarunk másnak feltűnni. De ha így dolgoznak — higgyék meg — hogy hosszú időbe fog kerülni, míg Arad kiheveri munkájuk eredményét. Fordítsák figyelmüket inkább arra, ahol akár a háboru alatt nagy vagyonok gyűltek össze, de azt ügyesen eltitkolták, vagy a mérlegek sorai között agyafúrt módon elrejtették. Nem hisszük, hogy a pénzügyi közegek ilyen helyeken is kellő fáradságot vettek volna maguknak s az illetőket

valódi adóképpességük szerint adóztatták volna meg. Eljárásuknak sokkal inkább az a látszata volt, hogy „gyanus nekik mindenki, aki él” s a hadimilliomosság gyanujával szemléltettek olyanokat is, akik a háborus viszonyok folytán nemhogy gazdagabbak lettek volna, de vagyonuk egy részét hátrorozottan elvesztették. Néhány ember, ki százezreket harácsoló össze a háboru alatt, megtéveszti őket és elfeledkeznek arról, hogy a kereskedők és iparosok küzdenek az anyag beszerzés és munkásviszonyok rettentő bajjaival, elfelejtik, hogy a kereskedők és iparosnak nincs áruja s hogy a megélhetés milyen óriási terhet ró ma mindenkire.

Tuduk mi is, hogy mi a pénzügyi tisztviselők kötelessége. Tudjuk, hogy meg kell védeniök az állam érdekeit, de úgy, hogy az adó alany végzetes vereszeséget ne szenvedjen. Az állam jogos követelményeinek teljesítésén kívül arra is törekedniök kell, hogy a kereskedő, vállalkozó, iparos fenntartani tudja, sőt fejleszthesse a maga üzemét. Ha nem így tesznek, árkot ásnak az állam fenntartó pillérei alá.

Primolano és Feltre a miénk.

— Cremona lángokban. —

Budapest, november 14. (Hivatalos.) Csapataink tegnap bevonultak Feltreba. A Sugana-völgy két oldalán Scheichensentnel gróf tábornok vezette hadserege hatalmasan kiépítette az utóbbi napokban elért sikereket. Hadosztályai elérték Primolanot és miután még tegnapelőtt bevették a Monte Longarot, nagy hóban, rohammal elfoglaltak több védelmi művet Asiagotól keletre és bevették a Monte Lisseren fekvő páncelelerődöt. Az Olaszország ellen harcoló szövetséges haderők immár az Adriától egész a Pasubioig mindenütt ellenséges földön állanak. A Ledro-tónál rohamesportjaink kivetették az ellenséget két támaszpontjából, amely alkalommal foglyok és géppuskák maradtak kezünkön.

Keleten és a Balkánon nincs fontos esemény. V e z é r k a r f ő n ö k e.

Berlin, november 14. (Hivatalos.) A nagyfőhadiszállás jelenti:

Olasz haretér:

A Hétközség fensikján csapataink rohammal elfoglaltak hótól eltemetett olasz magaslati állásokat Asiagotól keletre és bevették a Monte Lisseren fekvő páncelelerődöt. Primolano és Feltre a miénk. Az alsó Piave mentén tüzéségi tűz. Ladendorff. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Lugano. A megszállott területekről az elmenekült olaszok száma 1 és 2 millió között ingadozik. Cremonában a menekülők megostromolták a vasuti állomást és a katonák segítségével vérfürdőt rendeztek a tisztetek között. A menekülők felgyújtották a várost, amely lángokban áll.

Lugano. Dias tabornok az olasz

hadsereg új főparancsnoka hadiparancsban közli, hogy átvette a főparancsnokságot és kijelenti, hogy számít minden katonájának hűségére és önmegtagadására.

Madrid. A Imparcialnak jelentik, hogy Tayol tábornok és törzskara az angol és francia hadseregnek koncentrációját, Lombardiában és a veneciai tartományban csaknem befejezte. Már ma megkezdik a második hadsereg utanszállítását.

Kerenszki teljes leveretése.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Rotterdam. A Reuter-ügynökség szöveges híre szerint a Kerenszki vereségéről szóló hétfői jelentést, amely így hangzik:

A forradalmi hadsereg tegnap a Carszkoje Selonál vívott elkeseredett harc után teljesen megverte Kerenszkit. Trockij ezeket mondja egyik felhívásában: A történelem fel fogja jegyezni a november 14-ére virradó éjszakát. Kerenszki visszavonul és mi támadásba fogunk. Az ország felismerte, hogy a szovjet tekintélye az orosz történelemben nem jelent más helyzetet, hanem megmásíthatatlan tény, amely a munkások, a katonák és a parasztok uralmát jelenti. A Kerenszki-ellenesség megerősítette a nép jogát békére, szabad országra, kenyérre és hatalomra.

Bern. A maximalisták pétervári győzelméről érkezett első jelentések igen nagy feltűnést keltettek. A hatalomnak Lenin kezébe való átadását határozott javulásnak tartják a központi hatalmakra nézve. Az orosz lapokra lesújtó hatást gyakoroltak a pétervári események, s nem is tudják pesszimista fellegységüket leplezni.

Stockholm. (A Svéd Távirati Iroda tudósítójától.) Három napi megszakítás után a Pétervárral való távirati forgalom ismét megindult. A szombat és vasárnap lefolyt véres harcok után az orosz fővárosban a nyugalom ismét helyreállott. A lapok újból megjelennek.

Az entente stockholmi köreiből azt az értesítést kaptam, hogy Leninnek mögött 50.000 katona és matróz állott. Kornilov vezetése alatt jelentékenyebb lovasszerepek vettek részt a harcban, különösen kozákok, akik véres küzdelmek árán nyomultak be Pétervárra, a melynek helyőrsége a matrózok kivételével megadta magát Kornilovnak. A bolsevik matrózok azonban megszállva tartották a munkásnegyedet és amikor erősítést kaptak, levertek Kornilov és Kerenszki csapatát.

Stockholm. Megbízható angol forrásból eredő jelentések alapján a stockholmi lapok azt írják, hogy az angol kormány nem fog beleegyezni abba, hogy Lenin, ha győz, zavartalanul birtokolja a hatalmat. Ebben az esetben az angol kormány meg fogja kísérelni, hogy az orosz közigazgatási hivatalok vezetését magához ragadja. E célból az orosz hivatalnokai karnak a maximalistákkal elégedetlen részét akarja megnyerni. A területek keresztülvitele érdekében Anglia mindent elkövet. A stockholmi újságok még arról is beszámolnak, hogy Anglia még akkor is magához akarja ragadni a hatalmat, ha Lenin helyett Kerenszki kerekedne felül. Úrügy már van erre. A semleges lapok megjegyzik, hogy az orosz viszonyokat csak idegen beavatkozással lehet rendezni.

Berlin. Az orosz belső háborúról ideér-

kező táviratok homlokegyenest ellenkeznek egymással aszerint, hogy Rotterdam, vagy Stockholmon keresztül érkeznek. Angol forrásból származó hírek a maximalisták helyzetét egytől-egyig rossznak mondják. Ezeknek a híreknek megbízhatóságához sok szó fér, mert vagy Pétervárról származnak, s akkor csak azt bizonyítják, hogy az új rezsim liberálisan kezeli a távirati cenzurát, a miből az is következik, hogy még az új rezsim van hatalmon, vagy pedig minden alapot nélkülöző kitalálások.

Stockholmon át érkezett mindenesetre több hitelt érdemlő jelentések Lenin kormányalakítási tárgyalásairól adnak hírt. Lenin állítólag egyelőre a mérsékelt szociálistákkal tárgyal, de ez nem valószínű, mert ha igaz volna, lehetetlené tenné Lenint saját radikális hívei előtt. Ugyancsak Stockholmon át jelentik, hogy a bolsevikiek nagy hazafurcsolást indítanak a régi kormány elfogott miniszterei ellen. Az is kétségtelen, hogy Kerenszki kézrekerítése után rögtön kivégzik.

Kopenhága. A Morning Post pétervári levelezője jelenti: Az orosz fővárost most a legforgalmasabb közlekedési pontokon emelt barrikádok mögött felállított gépfegyverekkel kormányozzák. A Leninista-felkelés katonai operációhoz hasonlít. Az új kormány mellé pártolt tengerészek és szárazföldi katonák fegyelmezettek és megbízhatók. Az új helyzet a Kerenszki uralom alatti zavaros állapotokhoz képest határozott javulást jelent.

Pártalakulás — kormányválsággal.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: Fővárosi tudósítójuk megbízható forrásból arról értesül, hogy azon a bizalmas tanácskozásokon, melyek az egységes kormánypárt alakítása érdekében folytatódtak, főként személyes szempontok kerültek előtérbe. Azok, akik a tárgyalásokat vezették, tisztában vannak azzal, hogy a pártok mai kereteinek mai ledöntése magában a kormányban is lényeges eltolódásokat eredményezne. Ennek tudható be az a különös jelenség, hogy a tárgyaló felek három csoportosítással vélték kialakulhatónak az új kormányzat személyi részét.

Igen jellemző tünet, hogy mind a három csoportozatban hiányzott Mezőssy Béla és Ugron Gábor miniszterek neve, ami arra mutat, hogy a minisztereket a kormánypártok végképpen elejtették. Hiányzik az egyik csoportosításból Vázsonyi Vilmos választójogi miniszter neve is, de mind a három csoportosítás egyetért Sztéryni József jelölésében. Ez a kombináció tehát nem csupán Wekerle Sándor miniszterelnöknek kedvez, hanem a kormányt támogató pártoknak is.

Jéggyárat bővít a város.

(A törvényhatóság közgyűlése.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Szokatlanul rövid és szenvedélyes vitákban szükködött volt a város novemberi közgyűlése, amely mérsékelt érdeklődés mellett folyt le. A napirend előtt az elnök Barabás Béla főispán hódolatteljes szavakkal emlékezett meg a veszedelemből megmenekült királyról és lelkesen üdvözölte Wekerle Sándor miniszterelnököt születésnapja alkalmából. Erről a két momentumról lapunk más helyén adunk részletes tudósítást.

A polgármesteri jelentés egyhangú tudomásul vétele után a törvényhatóság tudomásul vette Lukács dr.-nak a másodaljegyzői állásról való lemondását. Nagy Sándor dr. megragadta az alkalmat, hogy néhány meleg szóval teljes elismerését fejezze ki a távozó aljegyző iránt, aki mindenkor szorgalmas tisztviselője volt a városnak. Barabás Béla főispán szintén sajnálatát fejezte ki, hogy Lukács István dr. aki mellette a főispáni titkári teendőket látta el, eltávozik a város tisztviselőinek sorából és ez alkalommal teljes elismerésének adott kifejezést. A törvényhatóság kimondta, hogy a polgármester írja ki a megüresedett állásra a pályázatot, hogy a decemberi közgyűlés a megüresedett állást betölthesse.

Egyhangulag fogadták el Posgay Lajos dr. kórházi igazgató főorvosnak azt a javaslatát, hogy a törvényhatóság feliratban kérje a belügyminisztert, helyezze Aradra a Temesvárott megszüntetett másodrendű bábaképző intézetet. Sorra került Szabolcsi Dezső felebbzése a tanácsnak ama határozata ellen, amellyel a tanács őt a vágóhid használatától eltiltotta. A közgyűlés minden hozzászólás nélkül a felebbezést elutasította és jóváhagyta a tanács eltiltó határozatát.

Kisebbségi vita indult meg az a kérdés körül, hogy a város 140 ezer korona kiadással kibővítse-e a hatósági jéggyárat, vagy pedig a Groszmann-féle jéggyárat vegye bérbe egy esztendői időtartamra, 12 ezer korona évi bérért. Elsőnek Faragó Rezső szólalt fel, aki mellett foglalt állást, hogy a város vegye bérbe a Groszmann-féle gyárat, mert ezzel a megoldással könnyebben elváthatja a közönséget a szükséges jéggel. Hasonló értelemben szólaltak fel Szatmáry János, Nagy Sándor dr., Reisinger Sándor és Sugár Jenő dr. Mig Varjassy Lajos polgármester azon az állásponton volt, hogy a város bővítse ki a jéggyárat, mert a Groszmann-féle jéggyárért fizetendő bérösszeggel amortizálni lehetne a kibővítés költségeit és a város a kibővített jéggyár nagyobb üzemével teljesen kielégíthetné a közönség igényeit. A közgyűlés 29 szavazattal 20 ellenében kimondta, hogy a hatósági jéggyárat száznegyven ezer korona költséggel kibővíteti.

Szóba került ezután az aradi római katolikus háziasszonyok egyesületének az a kérése, hogy a város hetvenöt százalékkal emelje fel az árvaházi gyermekek élelmezéséért fizetendő díjat és a város viselje az árvaház takarításért járó összes személyi és dologi kiadásokat. A tanács csak részben javasolta a kérelem teljesítését, amennyiben az élelmezési díjak ötven százalékos felemelését hozta javaslatba, míg a takarítási kiadások viselését pártolta. A közgyűlés a tanács javaslatát nagy többséggel elutasította és az egész ügyet visszaadta a szakbizottságnak. Több kisebb ügy elintézése után a közgyűlés délután fél hat órakor véget ért.

Megbukott a francia kormány.

(Sokalta a kamara az olaszoknak adott segítséget.)

-- Saldt tudósítónk telefonjelentése. --

Páris. (Havas.) Painlevé miniszterelnök ma a kamarában a következő nyilatkozatot tette: Az utóbbi napok megrendítő eseményei kötelességemmé teszik, hogy nyilatkozzam. Jelentem, hogy Pétervárott az extrémisták átmenetileg hatalmukba kerítették a fővárost. Az ideiglenes kormány azonban a rendet gyorsan helyreállította.

A keleti fronton beállott mozgási szabadság lehetővé tette, hogy a németek számtalan hadosztállyal az olasz frontot áttörhessék. A II. olasz hadsereg sajnálatos visszavonulása alkalmával igen súlyos veszteségeket szenvedett. A velencei tartomány szabadon áll a német betörés részére. Gyors intézkedésre volt szükség és ezért felszólítás nélkül nagy francia hadsereget küldtünk Olaszországba oly gyors mozdulattal, hogy az mindenki elismerésével találkozott. Ma már angol csapatok is özönlnek az Alpesek tulsó oldalára.

— A központi hatalmak sikereiket annak köszönhetik, hogy segélyforrásaikat közösen használják fel. Nekünk is meg kell alakítani az egységes frontot. Ez szükségesség vezette Francia-, Angol- és Olaszországot a haditanács megszervezésére, amely nem határoz el hadmozdulatokat, hanem előkészíti a közös tervet és a segéd csapatok felhasználásáról intézkedik.

A miniszterelnök beszédét a kamara igen hívősen fogadta. Több felszólaló követelte a közös vezérkar megszervezését is. A kamara 250 szóval 192 ellen olyan napirendet fogadott el, amelyet a kormány helyeselt.

Több képviselő interpellációt jelentett be. Painlevé azt köveelte, hogy ezeket halasszák a szövetségi konferencia megtartása utáni időre. A Ház az indítványt 277 szóval 186 ellenében elvetette. A kormány nagy izgalomok közt hagyta el az üléstermet.

Painlevé nyomban beadta a kormány lemondását.

Az általános nézet az, hogy a kabinet bukásának oka egyrészt a kormány belpolitikája, különösen a Malvi—Bois aférban járt el lanyhán a háborús párti Aktion-Français ellen. Heves szemrehányást tesznek a kormánynak azért is, mert túlnagy erőt küldött Olaszországba és ezért az öreg évfolyamok szabadságolása megakad. Nem helyeslik a közös haditanácsot sem.

Utóul Briand, Clemenceau, Viviani és Barthou jöhet tekintetbe.

Zürich. Hétfőn Párisban a szindikalisták nagyarányú tüntetést rendeztek a kabinet politikája ellen, éppen akkor, amikor a kormány a kamara titkos ülésén ismertette Franciaország új megállapodását Olaszországgal.

lálhatta, mert Carszkoje Szeló állítása szerint Kerenszki nem más, mint a leborotvált cár, ha már most ő cár lett, akkor ellentétbe kerül Bolse és Monse Vikivel, aminek a következménye az lesz, hogy Kornilow lesz a köztársasági elnök. Igen ám, de ezt meg Lenin nem akarja. Sőt ha akarná is, számolnia kell Jöcinkosával: Trockival...

Tandésos: Megállj.

Kalácsos: Ne szakítson félbe: tehát Frocli.

Tandésos: Frocli?...

Kalácsos (szeliden): No lássa, ha jól megmondolja, egész egyszerű és érthető az orosz forradalom.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Színházi műsor.

Csütörtök: Feltékenység. (C.) Péntek: Feltékenység. (A.) Szombat: Délután Böregér. Este Feltékenység. (B.)

* Zerkovitz Rudolf előadása. A Kulturpalotában rendezett szabadlicumban Zerkovitz Rudolf Mozarttól tart előadást. A többi előadók Prohászka László dr. és Farkas József dr. Az előadások 28-án d. u. 5 órakor kezdődnek. Beírási díj 3 korona. Tandíj nincs. Jelentkezni a kulturpalotában lehet.

* A színházi iroda hírel. Lázás izgatottság honol a színpadon a mai bemutató iránt, melyet a személyzet a legtokéletesebb készlettel iparkodik diadalra juttatni. Az összes szereplők a legnagyobb ambíciót fejtették ki, mellyel a sikert kétségtelenül biztosítják. A „Feltékenység” a hét többi napjain is műsoron marad, hogy a közönség minden rétege megismerje az idény egyik legszenzációsabb ujdonságát. — Szombat délután 3 óra 15 per-

kor tartja a társulat a legközelebbi ifjúsági előadást. Szinre kerül Strausz János örökbecsű operettje, a „Böregér”, — Vasárnap, mint rendesen, két előadást tart a társulat. Délután 3 és fél órakor „Három a kis leány” van műsoron, Medike, szerepében: Horváth Micivel. Este 7 és fél órakor rendes helyarákkal a „Feltékenység” nagy sikert aratot ujdonságvannak a harmadik előadása.

Arad hódolata a királyhoz.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Emelkedett ünnepélyes hangulatban kezdődött ma délután Arad város törvényhatósági bizottságának november hónapi közgyűlése. Barabás Béla dr. főispán a közgyűlés megnyitása után szólásra emelkedett, hogy a királyról szerencsés megmenekülése alkalmából megemlékezék. A főispán beszédét a törvényhatósági bizottság tagjai állva hallgatták végig. Barabás Béla főispán a következőket mondotta:

— Tekintetes törvényhatósági bizottság! Arad város házain nemzetiszínű lobogókat lenget az őszi szél. Ezek a lobogók a város közönsége szeretetének és hagyományos királyhűségének akarnak kifejezői lenni. Minthogy ennek az örömmel külső megnyilatkozása és magasabb helyre való kifejezése a törvényhatóság hatáskörébe tartozik, indítatva érzem magam, hogy ehhez a tényhez reflexiókat fűzsek. Ezek a zászlók két örvendetes esemény felett érzett örömmünknek a színtülményei. Ezek a zászlók győzelmes előrehaladásunknak jelképei, amelyet egyik legádázabb ellenségünk ellen harcolva tettünk. Ezek a zászlók kifejezői annak az örömmel is, hogy a rendkívüli erényekkel felruházott királyi férfi, aki elmegy a harctérre, hogy ott teljesítse kötelességét győzedelmes csapatai élén, nagy veszedelemből menekült meg. A harctéren a győzedelmesen előre nyomuló katonának osztályrésze a győzedelmi babér. Ott halad a sereggel maga a király, aki életét kockáztatja. Mint legendás hős járja a harctereket, hogy győzedelmes katonáit újabb diadalokra buzdítsa. E fonkolt kötelessége teljesítése közben súlyos veszedelemben került, amelyből szerencsésen megmenekült. A felséges ur megmenekülése felett érzett örömmünknek akarunk kifejezést adni, amikor a következő indítványt terjesztem elő:

Városunk törvényhatósági bizottságának közgyűlése Arad szab. kir. város közönségének nevében mély hálóját juttatja el az isteni Gondviseléshez, hogy Károly felséges királyunkat az olasz harctéren ért éleveszedelemből kimentette. Hódolatteljes örömmünknek és hűséggel tiltott szerencsekívánatunknak alázatos feliratban adunk kifejezést s e feliratunkat a miniszterelnök ur útján juttatjuk Felséges Urunk és Királyunk legmagasabb színe elé.

A törvényhatóság tagjai lelkes éljenés közben fogadták el az üdvözlő feliratot, amelynek eszméjét az Aradi Közlöny vetette fel. A közgyűlés ezután áttért a napirend tárgyalására, amelyről lapunk más helyén számolunk be.

Lenin vagy nem Lenin!

(Milyen egyszerű az orosz forradalom.)

Két ur beszélget reggelinél a Városi kávéházban: a Tanácsos és a Kalácsos.

Tanácsos (levágja a lapot az asztalra): Örület! Ami ott Pétervárott történik, megzavarja világs logikámat. Nézze, olvassa...

Kalácsos (üitymálva): olvastam.

Tanácsos: És mit szói hozzá?

Kalácsos: Egyszerű dolog.

Tanácsos (bámulva): Ön érti?

Kalácsos: Hogy értem-e? Hát van ennél valami érthetőbb dolog?

Tanácsos: De kérem, tegnap az állott az újságban, hogy Kerenszki... ma az áll, hogy Lenin...

Kalácsos: Ugyan kérem hagyja, hiszen azt minden gyerek tudja már, hogy Kerenszki a kadétokkal szövetkezett s a fiatal emberekkel megostromolta Kornilowot. A kadétek vitézül verekedtek s bevették Kornilowot. Már-már úgy látszott, hogy övék a győzelem, midőn Bolse Viktor állt a felkelők élére...

Tanácsos: Bolse Viktor?

Kalácsos: Bolse Viktor! Nem ismeri! Ez egy rendkívül népszerű egyén s röviden Bolse-Vikinek nevezik a pétervári mulatóhelyeken. Ez a Bolse Viki összehandlizott a vészbizottság elnökével, Mense Viki-vel, egyben druszája is, s Kerenszkire támadtak. De Kerenszkinék is volt ám magához való esze. — Ezek elfognak! mondta magában s mintán nagy színészi talentum, látáttia, hogy borotválja a bajuszát: áll-ölözékben beszökött Pétervárra s kiadta magát Leninnek. Most az a kérdés, mondja ön, hogy Lenin vagy nem Lenin? Nos hát Lenin is meg nem is, ha akarja Kerenszki, ha akarja Lenin. Most úgy állanak a dolgok, hogy Szibériában kikiáltották a cárt cárnak, ki azonban nem vál-

Arad parlamentjéből.

Az emeleti folyosón már élénkület kezdett az élet, a bizottsági tag urak jelentőségükhez illő mosolygással üdvözlök egymást, de a közgyűlési teremben még sötét van. A mindig pedáns és ürge Kilenyi János főszámvévisiet be a terembe.

— Elsőnek érkeztem hála Istennek!

De ebben a pillanatban megbökkenve áll meg: a sötétségből két szem meredt feléje. — Ki az, riadt fel sötétben? Ah egy újságíró? Hát maguk már mindenütt megelőzik az embert?

Ekkor érkezik Lős Rezső helyettes polgármester s most már hárman diskurálnak: — Miért nincs itt világosság? — kérdi Lős. — Pedig ebbe a terembe ez igazán szükséges volna — jegyezte meg szerényen az újságíró.

Kilenyi már gyújtató is a lángokat, amelyek azonban makacsabbak, mint az egyszerű s nem engedelmességeknek a főszámvévisnek. Lős is próbálkozik, de sikertelenül, végre is az újságírónak sikerül egy lángot felgyújtania, mire bosszankodva jegyzi meg Kilenyi:

— Most meg már azt fogják mondani, hogy az újságírók terjesztik itt a világosságot.

Közben felgyul a villany is s a városatyák bevonulnak a terembe. A főispán vezetésével megjelenik és helyet foglal a tanács. Angel István arca a legünnepélyesebb. Ő már tudja, hogy most mindjárt lejár a főispán s üdvözölni fogja a királyt szerencsés megmenekülése alkalmából. A közgyűlés tagjai meghatottan hallgatták végig a főispán szívből jövő szavát s egész Arad nevében szállt fel a paraszó éjjen. A másik üdvözlőt Wékoriének szökött, ki 70-edik esztendejét teljes erőben érte meg. Az általános helyeslés csak akkor üt el, midőn a rezortügyek kerültek tárgyalásra. Lukács Istvánt, az agilis főispáni titkárt és aljegyzőt bucsuztatta el Barabás főispán nagyon melegen. Különben is meleg volt az ülésteremben.

— Sok fája van a városnak, sóhajtott a karzatán egy gavalier elmésen, három lizthivatali kisasszony körül csapván a hűsítő szert.

Most hirtelen elpirult az egyik kisasszony és sietve szólt társnőjéhez: — Gyertek lányok, én nem szabad meghaligatni. Lős tanácsos ur kezdett ugyan beszélni arról, hogy Aradnak nem istennek végre már egy házaképzőre van szüksége. Nem fejtette ugyan ki elég világosan, hogy keves-e itt a páru-állomány, vagy megszáporodott a kereslet: annyi azonban bizonyos, hogy Sugar Jenő városatyával az élén nagyon sokan helyeselték az elterjesztést.

A hangulat már nagyon emelkedett volt, midőn újra szóásra emelkedett a gazdasági tanácsos és megpendítette Szabolcsi nevét. A nagyvárogiéit tanulított. No ezt ugyan hamar leforgás, minden különösebb emelkedés nélkül.

A teremben ekkor már a 20-adik fok körül mászott az öreg Reamur és Múlek Lajos egyre fölötgette a sikkját. Szinte jól esett mindenkinek, midőn a jéggyár ügye került tárgyalásra. A jég említésére mintha kellemesebb lett volna az ajér. Építsünk-e új jéggyárat, vagy ne? Béréljük-e ócska jéggyárat, vagy sem? Ezek voltak a fogás kérdések. A városatyák szinte kéjelegtek a megfajtesben. Jég! Jég! hangzott az ajkáról szüntelenül.

Barabás azt mondja, hogy a költségvetés — nagy!

— Nagy? — szólt Nagy Sándor, akkor van még reménység...

— Mit sugar? Észmél fel hirtelen Sugar Jenő, ki aposztrofál engem, akármilyen hangadó!

— Adó, — adó! sóhajtott fel Embey sötétben.

— Beszéljen a kis mezdonyról, kiált Múlek, a sineken nem tudnak ezek az apró jószágok oly gyorsan haladni, amilyen gyorsan haladnak tulajdonosai az áremelésben. Már nem is mennek 25-ért, már ötven kell nekik.

— Ki az, mi az? — vagy úgy! intett Fábry, megveszem, mind megveszem, nincs a tereintesen mezdony!

— Mi van a jéggel? kérdi a város pénz-

ügyminisztere Zabor, de azt kikötendőnek vélelem, hogy a babák egyenruhában járjanak. Mit mond Reisinger? Hogy vastag falat kell építeni? Nincs pénz, a város helyzete...

— Szavazzunk! Szavazzunk!

— A kérdést felteszem, kiáltott a főispánt, akik jeget akarnak, azaz, akik jéggyárat akarnak építeni: álljanak fel.

Sokan felállottak, néhányan azonban elaludtak a nagy hőségben és ezeket költögetni kellett. Kneffel tiltakozott is a felébresztése ellen:

— Nem érdekes az ügy, alszom és nincs eszem álmaim, majd a székérdésnél... Ki beszélt?

— Reisinger.

— Kivel diskurál.

— Ép most mondja Múleknek, majd jössz még te az én utcámba.

Igen, szólt Kovács Vince s mellén keresztbetette kezét, a katolikus háziasszonyok kulturája s az ügy strukturája arra kész, hogy felemeljük...

— Elestt a kultura, fel kell emelni? szólt Reinhart Gyula.

— Dehogyan esett el, replikázott Kovács Vince, amíg én... én... én.

— Akkor elestt az ügy, vitázott Reinhart s csakugyan neki lett igaza.

Ekközben a gáz megunt a hosszas diskurzusok hallgatását és csöndesen pisllakolni kezdett.

— A hid melletti telkek értéke, folytatta rendületlenül a szónok, emelkedni fog...

— Gyujtsák meg jobban a gázt, mondotta Zádor.

— Helyes, folytatta a szónok, gázlámpákat fogunk állítani az új utcába...

— Van-e valakinek még hozzászólni valója, kérdezte az einöklő főispán, de megilletődve vette észre, hogy rajta kívül már nincs senki a teremben. Reisinger kibeszélte éket.

Szén.

Károly király és Vilmos császár a görzi csataterén.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Trieszt. Károly király 13-án reggel Vilmos császár állomáshelyére utazott és meghívta őt, hogy tekintsék meg együtt a görzi csatateret. Az uralkodók közös automobilon tették meg az utat, kíséretükben volt a rendes kíséreten kívül Miksa főherceg, Félix pármái herceg és Arz báró, a vezérkar főnöke is. Az ut az isonzo csataterén vezetett át. Még láthatók mindenütt a tizenegy olasz offenzíva be nem hegedt sebei, a Biglia vidéke és Görz városa még ma is az elkéseredett harcok nyomait viseli magán. A házak falain lörcsek láthatók, sok ablakban homokzsákok vannak. Wotruba őrnagy, a Zeidler báró altábornagy hadosztályának vezérkari főnöke, amely hadosztály Görz védelme és visszafoglalása körüli elévülhetetlen érdemeket szerzett, ismertette a tizenkét Isonzo-csata részletes történetét. Vilmos császár nagy érdeklődéssel hallgatta az előadást és megtekintette mindazokat a fontos pontokat, amelyek a véres küzdelmek során szerepet játszottak. Egy órai ott időzés után a két szövetséges uralkodó az elpusztított Gradiskán át Aquileába utazott, majd itt elbucuztak és a német császár visszatért állomáshelyére, Károly király pedig Gradoba, majd torpedónaszádon Triesztbe, aztán állomáshelyére utazott. Este Vilmos császár állomáshelyén estebéd volt, amelyen Károly király is részt vett Miksa főherceggel és szűkebb kíséretével együtt.

Trieszt. Ferdinánd bolgár király tegnap elutazott az olasz frontról.

Elvette a kenyerét az új tarifa.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ma éjjel lépett életbe az új vasuti díjszabás, amelytől azt remélik az illetékes tényezők, hogy megszünteti a vasutak túlzufaltságát. Azt remélik ugyanis, hogy drágább lévén az utazás, kevesebben fogják magukat rászánni, hogy vonatra üljenek. Meg fog szünni azonban egy új keresetforrás is, amelyet a háborus leleményesség talált fel. Az alábbiakból, amelyet egy aradi vasutas beszélt el az Aradi Közlöny tudósítójának, ki fog tűnni, hogy mi is voltaképpen az új keresetforrás, amelyet a megdrágult utazás meg fog szüntetni.

Az aradi vasutas a napokban a budapesti Nyugati-pályudvarról Temesváron át akart hazutazni Aradra. A vont délután 2 óra 5 perckor indul, a vasutas tehát már déli 12 órakor beszállt a vonatba, hogy helyet biztosítson magának. Nemsokára többen is érkeztek, akik pro tekció révén helyhez jutottak. Néhány perccel 12 után megjelent két elegánsan öltözött fiatalember. Végigjárták a kocsikat, de sehol sem találtak már helyet, csupán abban a fülkében akad még egy árva ülőhely, amelyben az aradi vasutas ült. Az egyik fiatalember nyomában leisz foglalta a helyet, a másik pedig kiált a folyósóra.

Lassan teltek az órák. Két óra előtt beszélésre csengettek s ekkor megérkezett loholva két idősebb ur, akik harsányan kiáltoztak:

— Schwartz! Klein!

A fiatalember, aki a folyosón állt, elkialtotta magát:

— Itt vagyunk!

Az egyik öreg ur ekkor hirtelen dohogni kezdett:

— Mit csináltak maguk! Hiszen ez második osztály!

— Az első osztályban már nem volt hely, hát ide jöttünk. Itt is csak egy helyet sikerült okkupálni, menegetődzött a fiatalember.

A dologból nem lett baj. A két ur befurakodott a zsúfolt szakaszba és kényelmetlenül elhelyezkedett az egyetlen szabad ülésen, amelyet a fiatalember készséggel átengedett. Mint ilyenkor szokás, egyik panasz a másikat érte s az egyik öreg ur elmondta, hogy ők első osztályú jegyet váltottak, de a két fiatalember oly ügyetlen volt, hogy nem tudott az első osztályú fülkében két helyet foglalni.

— De hát a baj nem oly nagy, nyugtatta meg magát az öreg ur. Csak arra vagyok kíváncsi, mennyit fog visszatéríteni a Máv. azért, mert első osztályú jeggyel a második osztályban utazunk?

Ekkor már közbeszólt az aradi vasutas:

— A Máv. semmit sem fog visszatéríteni. Hanem az urak fejéenként 6 korona büntetést fognak fizetni, amiért előre helyet foglaltattak le maguknak.

És már mentek is a dolog elintézése végett az állomásfőnökhöz. Itt azután kiderült, hogy a két elegáns fiatalember hivatásszerűen üzi a helylefoglalást. Jó pénzért 2 órával vonatindulás előtt kimennek az állomásra és pro tekció révén kényelmet szerető pénzes urak részére előre lefoglalnak helyeket. Ebből a keresetből azután telik az elegáns életre.

Ez a háborus keresetforrás, amely most meg fog szünni, mert bizonyára nem lesz szükség arra, hogy előre lefoglalassanak helyeket. A két bizonyára untaughis fiatalember, aki ilyenformán elveszti keresetét, most önként jelentkezhet katonai segédszolgálatra, hogy facér ne legyen.

GYÁSZROVAT.

— Halálozás. A zombolyai esperesi kerület papsága szomorúan jelenti, hogy Ambrus József torontálorszi plébános élete 70., áldozópapságának 43. és torontálorszi lelkipásztorokodásának 36. évében elhunyt.

Aradnak kell felírnia a román tanítóképzők miatt.

(Kassa átírat a törvényhatósághoz.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Roppant érdekes, politikai átíratot küldött Kassa város közgyűlése Aradra, kérve a testvér törvényhatóság támogatását és hasonló határozat hozatalát.

A kérdés nemcsak országos, de erősen helyi vonatkozású is és ezért bizonyára igen élénk érdeklődést kelt majd a törvényhatóságban, amelynek egyenes színállását és kertelésnélküli állásfoglalását elvárhatja minden magyar, aki az ország modern fejlődését komolyan kívánja és akinél a modern jelszó nem takar efemer politikai sikerekre célzó eszközöket.

A román tanítóképző intézetek ellenőrzéséről van szó Apponyi Albert üdvös rendeletéről, amelyért a radikálisok részéről érte támadás az ő kormányukat.

Kassa város törvényhatósági bizottsága nevében *Blanár Béla* polgármester megküldi Kassa legutóbbi közgyűlésének abban a kérdésben hozott határozatát. A kassai polgármester hangsúlyozza, hogy Kassa város részéről a kormányhoz intézett felírat közvetlenül érinti Aradot s ezért bizik abban, hogy álláspontja a kassaival azonos leendő.

A kassai felírat *Wekerle Sándor* miniszterelnökhöz intéződik s előljárójában kifejezést ad annak az őszinte és felfokozott bizalomnak, amelyet kormányfői munkája iránt éreznek országszerte.

Különös lelkesedéssel üdvözlö azután a város a román tanítóképzőre vonatkozó kormányintézkedés alkalmából. Elméleti igazságok megállapításában és hangzatos ígéretekben — ugymond — eddig sem volt

hiány közéletünkben. Nagyméltóságod bátor és hazafias rendeletéből igaz örömmel látjuk, hogy végre elérkezett a cselekvés órája is.

Hiába láttuk napról-napra azt a nemzetgyilkos aknamunkát, melyet a románok és szerbek saját falainkon belül üztek s melynek legbiztosabb melegágyai és tenyésztő telepei a nemzetiségi lelkész és papnevelő iskolák voltak. Ezzel szemben legfeljebb a kenetteljes prédikációkig mentünk, de az erélyes cselekvésig felemelkedni sohase tudtunk, helyesebben sohase mertünk. A sujtó kart mindig feltartóztatta a nemzetiségeinkkel cimboráló külső ellenségtől való oktalan féltel. Hogy foyltonos elnézésünkért és megbocsátásunkért mennyi hálát arattunk, azt megmutatta a világháború.

Sok tanulságot köszönünk a háborúnak, de kevés értékesebbet, mint azt, hogy megismertük barátainkat és ellenségeinket. Felismertük, hogy legióképpen a magunk nemzeti erőire vagyunk utalva s hogy a magyarságnak állandóan ostromolt várában ellenségeket senki kedvéért tovább megtünnünk nem szabad!

Az ellenséges készülődések és kirohanások állandó bázisai és várai voltak azok a képezdek, melyeknek legfőbb célja a magyar haza elleni gyűlölet szitása volt. E képezdeket felettes hatóságaik, vagy nem ellenőrizték, vagy pedig tudtukkal és beleegyezésükkel folyt ott a tanítás magyarellenes szellemenben, ez esetben pedig büntársak.

Semmi esetre sem érdemesek arra, hogy a felügyelet kizárólagos joga továbbra is az ő kezükben maradjon, s ezért üdvözljük

olyan lelkesedéssel Nagyméltóságodnak megalkuvást nem ismerő eréllyel fogantatott intézkedését. Az államellenes irredentizmus kezéből ki kell végre csavarni minden fegyvert.

Azt hangoztatja végül a felírat, hogy a honmentés útján éppoly lelkesedéssel köszöntik *Wekerle Sándort*, mint ahogyan biznak abban, hogy a céltudatos munkának betetőzése a kötelező *ingyenes állami népoktatás és tanítóképzés kell, hogy legyen.*

Majd így végzi a meglepően elszánt hangú felírat: „*Se a tettenkapottak vészkiáltásai, se a kishitűek árgályoskodásai nem fogják Nagyméltóságodat a magyarság megerősítésének diadalútjában feltartóztatni, de minden jó magyar hazafinak áldása fogja kísérsni minden lépését ez úton!*“

Czernin gróf Budapesten.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: A Duna-palota szálló előtt ma reggel kilenc órakor megjelentek azok az automobilonok, amelyeket a honvédelmi miniszterium bocsátott Czernin Ottokár gróf külügyminiszternek és családjának rendelkezésére. A külügyminiszter tíz óra tájban kelt fel, családi körben megreggelizett, majd átnézte postáját és a budapesti reggeli lapokat. Czernin gróf ma délelőtt egész 11 óráig a Duna-palotában lévő szállóbeli lakásán maradt. Tizenegy óra után látogatást tett *Tisza István* gróf volt miniszterelnöknél. Délben tiszteletére *Windischgrätz Lajos* herceg ebédet adott.

A délután folyamán Czernin gróf öt politikusot fogadott kihallgatáson, délután 5 órakor *Széchenyi Miklós* gróf udvarnagy a külügyminiszter tiszteletére *Andrássy-úti* palotájában teát adott, melyre Czernin családja is hivatalos volt. A külügyminiszter holnap utazik vissza Bécsbe.

Kis lakások nagy bajai.

Ott, ahol a szét szegénység tart örök posztot, ahol a bánat virraszt: a messzi külvárosok házaiból jöttek ma be az emberek az aradi járásbíróház kebelében működő lakbérleti bizottság elé, hogy pörös ügyekben, a háziurakkal folytatott harcokban meghallgassák a bírói igazságot. A törvényszeki palota puritán egyszerűséggel berendezett egyik földszinti tárgyalóteremének hűvös előszobájában állongtak és üdögtek a szomorú, vislotes ruhájú egyszerű asszonyok és türelmetlenül várták, hogy mikor kerül már rájuk a sor. A nyirkos, kellemetlen illattal telt előszoba ódon padjai, rozszant lábu székei mind el voltak foglalva, úgy hogy a később érkezőknek csak a poros, pókhálósított ablakpárkányon, a fütetlen kályha mellett jutott egy kis hely, de a legtöbben arra voltak kárhóztatva, hogy állva, dölve, támaszkodva várják be a tárgyalás megkezdésének idejét. Mint valami fekete folt, úgy terpeszkedett el a várakozók befelé idegeskedő tömege az előszobában. Ahogy hallgatagon néztem őket, ahogy a szemük járását tekintetem, olyan biztosan állapíthattam meg, hogy nem a vérségen keresztül tartoznak egy táborba, hanem a közös örökségük: a bémító szegénység fűzi őket egymáshoz. Csupa tétova gesztus, csupa félnék mozdulat és haljós tehetetlenség jellemezte ezt a lomhán hullámozó tömeget. Asszonyok, lestrapált emberek, nyomorult hajlékukhoz ragaszkodó családapák és műhelyük épségét féltő iparosok kaptak itt találkát a bíróság jóvoltából.

Az egyik sarokban jámbor feketekendős asszonyok állongtak és szótalanul lesték a bíró ajtajának gyakori feltárlását. Bánatos tereinté

sek voltak, olyanok, akiknek szobáik ablakán a fájdalom sugarai törnek át. Óvatosan érdeklődöm jövetelük célja felől.

— A férjem már két esztendeje a harctéren van, mi valamennyien nagy szorgalommal dolgozunk itthon. — mondja a feketekendős asszony. A házbért is rendesen fizettük, de a házigazda pár héttel ezelőtt emelni akarta a bért, mert ránk licitáltak. A háziur szekirozni kezdett és elkövetett mindent, hogy kitegyen bennünket abból a lakásból, amit pontosan fizetünk. Végre olyasmit eszelt ki, hogy rokona érkezett, akit okvetlenül el akart helyezni és így óhajtott bennünket utcára dobni. Nem volt igaz, megtudtuk, hogy nem volt igaz, csak amolyan formáság. Panaszra jöttünk és már a bíróság is igazságot szolgáltatott.

— Nekünk már nehezebb a helyzetünk — szólal meg a mellettünk álló iparos külsejű ember. Nekem a cipésműhelyem van veszélyeztetve a háziurak kapzsisága miatt. Teccik tudni — magyarázza a bicegő bácsi — a műhely elrendezése nagy sor. A lakásviszonyok borzasztóan rosszak, aranyért nem kapni még egy odut se. Hát mit kezdenék én, ha engem most holmi háziuri szeszély miatt csak úgy kilehetne tenni? Miből tartanám el nagy családomat? Nem lehet ám... Van lakásbíróház, amely igazságot tesz és megvédi a szegény embert.

Katonák is beleszólnak már a diskurzusba, lassan egybeolvad az egész társaság, mindenki panaszkodik, mindenki elsirja a mag bajait, a mely egyre jobban nő, egyre jobban tornyosul, és foglalja le az érdeklődést. Beszélgetés közben ismét felek érkeznek, benn a tárgyalás folyik; egy cipőkereskedő árdrágítási ügyében ítélnének és néhány percre a tartíthatatlanul komisz lakásviszonyokról más drágaság íelé

fordul a szó. A polgárság örül, hogy elítélik a cipőkereskedőt, aki kijátszotta a rendeletet és nem tüntette fel a cipőn a maximális árakat.

— Tíz koronás cipőt száz koronáért árulnak — jegyzi meg dühösen egy ember.

— Az már igaz, hogy túrhetetlen, amit egyes cipőkereskedők véghezvisznek — mondja a másik.

És sulyos, fájdalmasan nehéz, szigorú megjegyzések hangzanak a panaszos ajkokról, a szenvedők lázongó kitérője ez, csupa jajszó, csupa cégedetlenség, panasz aháziurra, panasz a kereskedőre, panasz a háborúra, amely tépi, cibálja, szagatja az idegeket és amely egyre veszedelmesebb mértékben drágít mindent és egyre elviselhetetlenebbé teszi a helyzetet.

Már tíz órára jár az idő. A járásbíró szobájából kihallatszik egy ur diktáló hangja: a hozott ítéletet mondja gépbe a serényen kopogó kisasszonynak. Itt, az előszobában, ahol a lakók tömege tolong, egyszerre élénkség keletkezik, mindenki megmozdul, felállnak, a tárgyaló terem ajtaját veszik szemügyre és még nagyobb izgalommal várják, hogy mikor lépheik át a küszöböt. Végre befejezik a cipő-ügyet, az érdekeltek egymásután jönnek ki a szobából melynek asztalairól a sóvár szemek elé tárul sok drága, keresett cipő, sárgák, feketék, felek, qészek, amiket a bíróság zár alá vett. Alig néhány perc múlva megjelenik a szolga és rekedt hangon kiáltja:

— Szomotár Béni, Borka Vencelné, Nagy Károly jöjjenek be.

A padsorokból egymásután ugrálnak fel az emberek és mennek a lakbérleti bíróság elé, mely ma több ügyben hozott ítéletet.

(K. K.)

Budapest. Czernin Ottokár gróf közös külügyminiszter ma négyszer látogatta meg Tisza István gróf volt miniszterelnököt, majd Apponyi Albert gróffal tanácskozott. A külügyminiszter Szécheny grófnál teázott, este az operaházban volt. Czernin külügyminiszter holnap reggel utazik vissza Bécsbe.

A külügyminiszter budapesti látogatásáról a Magyar Tudósító az alábbi hivatalos kommunikét adta ki:

Czernin Ottokár gróf közös külügyminiszternek Budapesten alkalma volt a politikai pártok vezető férfiival megbeszélést folytatni, egyrészt megismerni a pártok külpolitikai felfogását és őket a külpolitikai helyzetről tájékoztatni.

Wekerle Sándor üdvözlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad város mai közgyűlésén a törvényhatóság a király szerencsés megmenekülése felett érzett örömeinek hódoló feliratban történt kifejezése után, amelyről lapunk más helyén adunk tudósítást, a törvényhatóság üdvözölte Wekerle Sándor miniszterelnököt születésnapja alkalmából. Barabás Béla főispán napirend előtt a következő beszédet mondotta:

— Mielőtt a közgyűlés napirendjének tárgyalására térnék át, még egy örömdetes eseményről kell megemlékezni. Wekerle Sándor miniszterelnök ur ő nagyméltósága, aki párton kívül és felül áll, betöltötte 69-ik évét és most 70-ik életévébe lépett. (Éljenés.)

Nem vádolhat engem senki azzal, hogy ezáltal politikai szolgálatot akarok teljesíteni, hiszen hangsúlyoztam, hogy a miniszterelnök ur pártokon kívül és felül áll. Wekerle Sándor ma hetvenedik évébe lépett, három ízben volt miniszterelnök, három ízben vezette és irányította az ország sorsát. Jókainak van egy nagyon jó mondása, amely így hangzik: „Nem az az öreg ember, aki érzi, hogy messze van a bölcsőtől, hanem az, aki érzi, hogy közel van a sirhoz.“ Wekerle csak a bölcsőtől van távol. Wekerleben nem az államférfit, nem a politikust, hanem az embert üdvözljük most. Azt javasolom tehát, hogy hatalmazzon fel engem a közgyűlés, hogy a következő üdvözlő táviratot juttassam el a miniszterelnök urhoz:

Nagyméltóságú Wekerle Sándor ur miniszterelnöknek, Budapest. Arad város törvényhatósági bizottságának mai közgyűlése lelkesült örömmel üdvözli Nagyméltóságodat hetvenedik születésnapján. Városunk közönsége bizik abban, hogy Nagyméltóságod hosszú élettapasztalata s kipróbált hazafisága elvezeti nemzetünket a mindnyájunk által óhajtott békéhez s a mindnyájunk által várva-várt nemzeti fejlődés és haladás útjára. A törvényhatóság szívből fakadó czen megemlékezéséhez csatolom az én szeretetteljes baráti üdvözlőmet. Barabás Béla, főispán.

A törvényhatóság az indítványt egyhangú lelkesedéssel fogadta el. A közgyűlés további lefolyásáról lapunk más helyén számolunk be.

A „Műszkofrt“ lapja.

(Egy szegény „mindenki“ keservei. — Levél a szerkesztőhöz.)

Kedves jó szerkesztő uram, nagy bajban vagyok s talán velem együtt sok felebarátom a magyar szent korona országainak területén. Önhöz fordulok, hátha tud rajtunk segíteni.

Ma délután megjelent nálam a házmeser és egy fémösszeírási lapot adott át nekem két példányban kitöltés céljából. Felírás szerint egyik a törvényhatóság, a másik a műszkofrt. példánya. (Aki nem tudná: ez az oroszosan hangzó Magyar Szent Korona Országainak Fémközpontja Részvénytársaság jelent.)

A háború negyedik évében sok mindent meg kellett tanulnunk és szoknunk. A sokféle jegy, melyért kapni rendszerint semmit sem lehet, kérdőívek szénről, burgonyáról, cukorról stb., szóval mindenről ami nincs, zsineg és cipőtalp papirosból, mindezeket megszoktuk, kitöltöttük. Én is, sok más „untauglich“ polgártársammal együtt megszoktuk az eddigi kérdőív zuhatagot, de most? megáll a tudomány.

Reggel hozzákezdték a lap kitöltéséhez, most dél van, de az eredmény — már t. i. a kérdőív szempontjából — egyenlő a semmivel. Mi azonban a feleségemmel sokat tanultunk s talán szolgálatot tesz az illetékes köröknek, ha egy fél napi munkánk eredményét szerkesztő ur utján nyilvánosságra hozom.

Legelső sorban elolvastam a fémösszeírási lap fejét, mely szerint ilyen lapot költenek: 1. a háztulajdonosok, 2. az üzlettulajdonosok és 3. mindenki, a birtokában levő fémtárgyakról. Minthogy sajnos sem ház, sem üzlettulajdonos nem vagyok, tisztában voltam, hogy én vagyok az a bizonyos Nr. 3. „mindenki.“ Megtudtam továbbá, hogy a lapok 1. és 2. sz. példányát 8 nap alatt kell kiállítanom (még vizsgálat, hogy hátra van erre a célra hét napom) s ha a lapot aláírom, felelősséget vállalok a bejelentés helyességéért, míg ha elmulasztom, elzárnak 2 hónapra és 600 koronáig terjedhetően megpenzbüntetnek.

Minthogy jó férj vagyok s különösen szívesen osztok meg feleségemmel mindent, mi felelőséggel van összekötve, ennyi felelősséget olvasva behívtam őt is és együtt kezdtük el tanulmányozni a fémösszeírási lap címét és alcímét, csoportjait és alcsoportjait.

A lap szerint az összes fémtárgyak a következő címekre oszlanak: a) vörösréz, sárgarézből, új ezüst, alpakka és rokonötvözetek. b) tiszta nikkeltől és nikkelt lemezzel bevont, valamint alumíniumból valók. c) vörösréz (új) vörösréz, pedig ez már volt!). d) sárgarézből (lásd a zárjelben foglaltakat) e) ónból. Sohsem szerettem az ötvöztés tant, de ma megutáltam végleg.

Legelőször az új ezüst meghatározásán vesztünk össze feleségemmel. Ő azt mondja, hogy ezüst az, amelyik nem régi. Asszonyi logika, mondom én, de mert én sem tudtam, mi az új ezüst, jó ötletem támadt. Tudományos ember lévén, megvan könyvtáramban a Stampfel féle zsebkönyvtár is. Elővettem Dr. Koós Gábor Árúisme-Lexikon című kötetét s „U“ betű alatt örömmel olvastam fel a feleségemnek: „Új ezüst. Réz, nikkelt, zinkötvény.“ No mondja a feleségem, ez rendben volna, de áruljam el neki, hogy miként fogom ebből megállapítani és bevallani, háztartásunk melyik tárgya készült új ezüstből? Erre már nem tudtam válaszolni.

No menjünk tovább. Alpakka! Segíts Dr. Koós! „A“ alatt: „Alpakka (alpakó, pakosször) a délamerikai lámának, alpakának szőrét értik alatta. Többnyire gyapottal és selyemmel keverve dolgozzák fel. A cernázott alpakából készített szöveteket Twisted Alpaca néven hozzák kereskedésbe.“

Mindenható! Fémösszeírásról van szó, szövetszervezeteket nem használhatunk. Mit tegyünk?

Ámentem a szomszédba, kölcsönkértem a Révai Lexikont és Heuréka! eredménnyel járt a fáradság. „Alpaca. Így neveznek egy 16—20% nikkeltől, 60% rézből, 20% zinkből álló ötvözt. Ugy használják, mint az új ezüst.“ De

hogyan használják az új ezüstöt? Kezdem belezavarodni.

Minthogy hivatalból én vagyok az okosabb azt javasoltam életpáromnak, térjünk át az elemletről a gyakorlatra s vegyük elő egyenként fémtárgyainkat, bíráljuk meg, miből készültek s ez alapon tegyünk vallomást. A dolog nem tűnt fel nehezen, mert hisz a legutóbbi fémkisajátítás óta fémbirtokviszonyunk mondattanilag úgy határozható meg: „több birtokos egy birtokkal“ t. i. a felségem meg én „bírnok“ egy alumínium lábost, m ketten és apósomék egy réz kávéfőzőt, mi négyen s a gyermekeinkégy, eddig meg nem állapítható fémből öntött ötvözt ötvözt.

Elővettem az alumínium lábost. A magyar ipar szent nevében a lábost fenekén két szó olvasható: „Rein Aluminium“. Ez tehát „tiszta“ dolog, alumínium alatt kell bevallanunk. De mert a nóta szerint a német körül bizonyos huncutságok voltak tapasztalhatók — a multhan, elővettem egy reszelőt s elkezdtem a lábost reszelni és íme! az alumínium zománca alatt sárga fém mutatkozott! Hová valójuk most már be a lábost?

A réz kávéfőzővel megfordítva jártunk. Ez kívülről vörös volt, mint a réz, de reszelés után fehér színűre változott!

Nem! kedves jó szerkesztő ur, ez már sok volt a jóból. Az ötvözt már meg sem néztük. A lapba azt írtam, hogy nincs fémmünk s most jön a 2 havi, meg a 600 korona.

Érzem, hogy helytelenül jártam el, de más-ként nem tettem, s valószínűleg így fog tenni sok embertársam. Ha azonban valaki a fémösszeírási lapot pontosan karja kiállítani, annak kész vegyésznek, ötvöztésznek, fémművesnek vagy legalább is fémkohásznak kell lennie. Lelkiürdülések között kérem kedves szerkesztő urat, mondja meg, mi a véleménye erről az ügyről?

Öszinte tisztelő híve

Tar János,

volt fémtulajdonos.

Barth Lajos — Czerninnél.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapestről telefonálja tudósítónk: Czernin Ottokár gróf közös külügyminiszter ma fogadta Barth Lajost, a nemzetközi hírű, aradi származású autogramgyűjtőt. A külügyminiszter a következő roppant érdekes sorokat írta a hatalmas könyvbe:

— A szövetségi politika alapján fogadják egyesült hadseregeink s becsületet békét kiterőszakolni.

A külügyminiszter soraival egy lapon látható Czernin Ottokár grófné autogramja is, amely így hangzik:

Bizzunk istenben. Ezek a súlyos idők is elmúlnak.

Barth Lajos elmondotta, hogy gyűjteményéről Czernin gróf külügyminiszter az elragadtatás hangján nyilatkozott. Mikor megmutatta Pius pápa, Miljukov, Ferencz József, Lloyd George emléksorait, a külügyminiszter hirtelen megkérdezte tőle, hogy a magyar Lloyd George: Tisza István neve benne van-e a könyvben?

Barth autogramgyűjtő megmutatta a könyv nevezetesebb férfiairól készített karikaturákat is.

LEGUJABB.

Lenin mellé állt a hadsereg.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Hága. A Daily News jelenti Pétervárról: Hírlik, hogy Kerenszki a Pétervár előtt lezajlott harcokban 3 ezer embert vesztett harctakban és sobesültekben és nagyszámu foglyot is vesztett. Kerenszki haderőit visszavonja.

Rotterdam. A Morning Post jelenti: Az orosz főhadiszállás vasárnap óta összeköttetésben van az új kormányval. A munkás és katonatanácsok 7 kiküldöttje a főhadiszállásra érkezett. Ugy látszik, hogy a hadsereg igen nagy része az új kormány mellé akar állni.

Genf. A Central News jelenti: A pétervári entente-nagykövetek közül egyik sem jelentette ki, hogy nem ismeri el az új kormányt, hanem ellenkezőleg az entente-nagykövetek összeköttetésbe léptek a munkástanácsok

régenseivel és kijelentették, hogy megvárják kormányaik utasítását.

Budapest. Sajtóhadiszállás. Az orosz sajtó hadiszállás a következő felhívást tette köze:

Orosz nagyfőhadiszállás, november 14-ikén reggel 8 óra 30 perckor.

Mindenkihez! Az anarchia ellen való sikeres harc válságának haladéktalan elintézése a nyugalomnak, egységességnek, a fronton való rend helyreállításának érdekében támogatni kell a hadművelési főbizottságot azon törekvésében, hogy egységes kormányt alakítson. Az egységes kormány a nemzeti szocialisták-ból volna összeállítva, a nemzeti szocialisták s bolsevikiek vezetésével, de azon az alapon, hogy nyomban összehívandó volna az alkotmányozó gyűlés és ez azonnal javaslatot tenné az általános békekötésre és a földeknek a földelosztó bizottság részére való átadására. Perckestov, a hadművelési főbizottság elnöke.

Árdrágító cipőkereskedő.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Zimmermann Lajos Szabadság-téri cipőkereskedőt, aki alig néhány hónapja áll az aradi piacon, nemrég feljelentették alkalmazottai, hogy a raktáron lévő áru nagy részén nincs szabályszerűen feltüntetve a rendeletileg előirt maximális ár. Weil Károly dr. rendőrfőfelügyelő, ügyeletes rendőrtiszt a kapott értesítés után Kovács és Noé detektívekkel azonnal razzia-tartott Zimmermann üzletében. A hatósági emberek leltárszerűen felvették az egész áruraktárt és ennek során 155 pár cipőt lefoglaltak, melyek részint egyáltalában nem voltak maximálva, vagy a maximális árat feltüntető jegyek hiányoztak a cipőkről. Ezen kívül talált a rendőrség olyan cipőket is, melyek gyanusak voltak arra nézve, hogy magasabb áron lettek maximálva. A gyanus cipőket a rendőrség lefoglalta.

Zimmermann Lajos cipőkereskedő, aki az oláh betörés alkalmával mint menekült jött Aradra és időközben itt telepedett meg, a rendőrség előtt azt mondta, hogy alkalmazottai bűszuból jelentették fel és annak nincs semmi alapja.

— Egyébként én már jól megszédtem magam, eleget kerestem a háboru alatt, nem törődöm semmivel és nem bánom, akármit is fognak csinálni.

A rendőri büntető bíróság a lefoglalt 115 pár cipőből 21 pár gyanusnak talált cipőt az idevonatkozó iratokkal együtt áttette az aradi járásbíróhoz kebelében működő árvizsgáló bizottsághoz, mely Uray József járásbíró elnöke mellett ma délelőtt tárgyalta az ügyet. A bizottság tagjai voltak: két szakértő és két fogyasztó.

A szakértők és fogyasztók véleménye után kimondta a bizottság, hogy a lefoglalt cipők nagy részén a függőjegy szabálytalanul van feltéve, azonkívül a cipőtálcákba az ár sehol sincs benyomva. Megállapította továbbá a bizottság, hogy egyes cipőkön a lágyékban az ár nincs feltüntetve, míg a függőjegy mindenütt nagyobb összeg van rávezetve, mint a cipők értéke, illetve ára. Így Zimmermann Lajos kereskedőre az árdrágítás is rábizonyult. Beigazolást nyert továbbá, hogy a régi árukön a függőjegyeken lévő árak ki vannak radirozva és a volt összegek helyett mindenütt nagyobb összegek vannak rávezetve.

Kötelezte a bizottság Zimmermann-t, hogy a maximális áron felüli különbözetet helyezze bírói letétbe.

Az ügyet a további eljárás végett áttették a rendőri büntető bírósághoz.

Zimmermann ellen volt egy másik panasz is, amit egy aradi uriaszony tett. Ugyanis Zimmermann eladott egy pár bársonycipőt 32 koronáért, ami rövid fél órai használat után teljesen használhatatlanná vált. Zimmermann igazolta, hogy az eladott cipő neki 31 koronában van. Ebben az ügyben Zimmermann ellen elejtették a vádat.

EGYESÜLETI ÉLÉ

(*) Tisztviselők közgyűlése. Az aradi közszolgálati alkalmazottak beszerzési csoportja 17-én délután 5 órakor a Kazinczy utcai községi polgári iskola első emeleti rajztermében közgyűlést tart. A tárgyalandó ügyek fontosságára tekintettel kéri az elnökség a tagok minél nagyobb számban való részvételét.

Egy milliomos-leány kálváriája.

Ujabb részletek Radó Kálmán regényéből.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Egyik fővárosi lap 'enti címen hosszabb közleményt hoz Deutsch Jozefin és Radó Kálmán szerelmi ügyéről. A cikk, mely végig a szerelmesek érdekében íródott, energikus szavakban támadja a budapesti árvaszókat s többek között ezeket mondja:

A leány családja kijárta, hogy Radót Aradra bevonultatták, ezáltal azt remélték, hogy minden jövödelméről elesik és ez jogcím lesz a házassági beleegyezés megtagadására. Az árvaszók ezen az alapon tényleg meg is tagadta a beleegyezést, holott Radó Araden is azonnal kapott melléklapozást a Domán Ignác cégnél évi hater ezer korona fizetéssel, a mely, mihielyt Radó katonai elfoglaltsága véget ér, évi tizenkétezer koronára fog emelkedni.

Az árvaszók Radó Kálmán jellemét nem találta meglelőnek. Radó Kálmánt három évig szivesen látták Deutsch Izidor házában, hogy ezalatt nem tartották jellemtelennek, igazolni akarta több levéllel, amelyeket Deutsch Izidorné, a leány anyja intézett hozzá különböző alkalmakból. Deutsch Izidor ügyvédje nem átalta ezt a dolgot úgy feltüntetni, hogy a liu az anya iránt érdeklődött és ezért járt hozzájuk. Ezt az egész különös ügyvédi tolgást az árvaszók azonnal készpénznek vette és ezen az alapon is kimondta, hogy Radó jellemtelen, mivel női leveleket akart felhasználni. Holott tény az, hogy az árvaszók nem is látta ezeket a leveleket, amelyek teljesen közömbös dolgokról szólnak és Deutsch Izidornéra semmi kompromittálót nem tartalmaznak, egy, hogy Radó rájuk való nivalkozással semmiféle indiszkréciót nem követett el.

Az árvaszók indokolásában egy pontsines, amely érthetővé és jogosultá tenné a beleegyezés megtagadását, de más is hiányzik az árvaszóki határozatból. Ugyanis Deutsch Jozefa egy beadványt mellékelte kérvényéhez, melynek tanúsága szerint a házassághoz való beleegyezést az árvaszóknak kötelessége lett volna sürgősen és kedvezően elintézni, mert a bemutatott orvostanári szakvélemény megállapítja, hogy Deutsch Jozefa anyai örömeik elé néz. Ez a beadvány döntő érv Deutsch Jozefin ügyében és figyelembevételével nem lehetett volna a beleegyezést megtagadni. Az ár-

vaszók erre azt csinálta, hogy egyszerűen elhallgatta ezt a bizonyítványt, a határozatban fel sem említik.

Erdélyi borzalmak a román betörés idejéből.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ismerjük már azokat a rettenetes borzalmakat, a miket tavaly. rövid magyarországi garázdálkodásuk alatt a hozzánk betört oláh csapatok véghezvittek. Artaian embereket gyilkoltak, fosztogattak és mindent tönkretettek. Az ismert kép azonban még mindig újabb és újabb szörnyeseket kap azokban a hivatalos jelentésekben, amiket az egyes vármegyék alispánjai adnak ki.

Schaser Gyula Nagyküllő vármegye alispánja is megszerkesztette a maga jelentését arról az időről, amikor vármegyéjének egy része román kézen volt. Ebből a jelentésből valók az alábbi részletek, amelyeket minden kommentár nélkül leközlünk.

A vármegyének tekintélyes részét megszállotta az ellenség és pedig az egész köhalmi járást, az egész nagysinkai járást négy község kivételével, a segesvári járás 3 községét és a szentágotai járás néhány községének külterületét. Összesen 46 község volt ellenséges kézen. A vármegyei lakosság az ellenséges megszállás, a menekülés, a vármegyében lefolyt ütközetek és saját, valamint a szövetséges katonaság beszállásai folytán végigszenvedte a háboru nehézségeit és borzalmait és sok-sok millió koronára rug az az összeg, a mellyel vármegyénk lakossága rövid két hónap alatt szegényebb lett. De sajnos, nemcsak anyagiakba szenvedett kárt a vármegye, hanem emberéletben is, amennyiben az ellenség által több polgári egyén agyonlövettet és elhurcoltatott. A megszállott vármegyei községekből elvitt az ellenség az ellenérték megfizetése mellett 3 darab lovat, fizetés nélkül 832 lovat, 790 darab szarvasmarhát, 1866 darab sertést és 286 darab juhot. Az ellenség által fizetés nélkül elvitt állatok értéke 2.713.196 koronát tesz ki. Ehhez járul még az a rengeteg kár, amit a vármegyei lakosság a fosztogatások, az őszi termés tönkretétele, saját menekülése és az ellenség által tönkretett értékek folytán szenvedett. Az ellenség elvitt 1747 mm. búzát, 58 mm. rozsot, 288 mm. árpát, 5687 mm. zabot és 377 mm. fengerit.

Az ellenség a megszállott községekben rabolt, fosztogatót. Sáros községben agyonlövötte a nagysinkai római katolikus papot ismeretlen okból, továbbá egy dombosi embert feleségével állítólagos kémkedés miatt és egy sárosi lakost szintén ismeretlen okból. Báránykúton pedig menekülés közben egy embert. Mártonhegy határában lefolyt ütközetben egy ottani lakos a két füzvonal közé került és agyonlövettet. Homorodon agyonlőtt az ellenség egy embert ismeretlen okból. Köhalmban négy embert, az egyiket, mivel fegyvert találtak nála, a többi hármát állítólag kémkedés miatt, Ugrán pedig agyonverték a kisbíró, mivel a cigányokat a fosztogatásban megakadályozta. Sonaról elhurcolta az ellenség a községi jegyzőt. Boholcáról a községi bíró. Nagysinkáról pedig két egyént.

Heves ágyútűz Flandriában.

Berlin, november 14. Nagy főhadiszállás jelenté:

Nyugati harcér:

Rupprecht trónörökös hadseregportja:

Nem volt nagyobb harci cselekmény. Flandriában csak este éledt fel újra a tüzéségi tűz. Dimuidennél és Paschanadeletől északra jelentékeny hevességet ért el.

Keleti harcér és Macedon arcvonal:

Nincs különös esemény. Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

HIREK.

Lenin Budapesten.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítónk Lenin akinek nevétől az egész világ viszhangzik, több ízben tartozkodott Budapesten, ahol sürűn érintkezett a szabadgondolkodás itteni híveivel. Lenin a József kőherceg szállodában lakott, később az Orientben és minden este ott lehetett látni az Erzsébet-köruton levő Kórkávéházban, ahol szabadgondolkodó társainak törzsasztala mellett foglalt helyet. Lenin, aki idegenszerű kifejtéssel, de hibátlanul beszél németül, személyes érintkezést tartott fenn Jászi Oszkarral, Pickler Gyula tanárral, Vari Károly dr.-al, de legközelebb állt hozzá a most Londonban élő hazánk fia: Batthány gróf Ervin, aki Szombathelyen adta ki és szerkesztette a „Testvériség” című anarchista lapot és a vas megyei Bögötön ateista iskolát tartott fenn.

Budapesten tartozkodott Lenin egy közeli rokona is, aki Lenin Róbert néven szerepelt. A nagy intelligenciájú, iskolákat végzett fiatal embert Budapesten találta a háború és kényszerből mint pincér kereste kegyerét és pedig először egy zsidó vendéglőben, majd több körúti kávéházban. Páp Jánosnál, az ismert énekesnél lakott, Eötvös-utca 44 szám alatt és minden léten kétszer jelentkezett az idegeneket ellenőrző Andrejka rendőrtanácsosnál, aki őt igazi szerén, mint Lenin Róbert-ot ismerte.

— Az osztrák miniszterelnök a királynál. *Triesztből* jelentik: Seidler dr. osztrák miniszterelnök tegnap az olasz harcérre érkezett és a király tartózkodása helyére utazott. Kihallgatáson jelent meg az uralkodónál, akinek szerencsét kívánt az Isonzó vízből való megmeneküléséhez. A kihallgatáson, mely teljes órán át tartott, Seidler az általános politikai helyzetről tájékoztatta a királyt.

— **Katonai kitüntetések.** A király *Fischer* Ferenc 33. gyalogezredbeli hadnagyot és *Lengyel* Dezső 33. gyalogezredbeli egészségügyi hadnagyot a legfelsőbb dicséret elismerésben részesítette a kardok egyidejű adományozása mellett.

— **Magyarok a berlini konferencián.** Budapestről telefonálja tudósítónk: A november 25-én kezdődő berlini békekonferenciára táviratilag meghívták Beck Lajos dr. igazságügyi államtitkár.

— **Elégett a Téli Palota képgyűjteménye.** *Confort* jelentik: A Petit Journal jelenti, hogy a Téli Palota bombázásánál a volt cár értékes képgyűjteménye is a lángok áldozata lett.

Molnap kezdődik.

A hetedik magyar hadikölesön jegyzése csütörtökön indul meg. Biztosra vesszük, hogy az új emisszió sikere még nagyobb lesz, mint a megelőző hadikölesönöké, mert ma már minden magyar ember józan belátással méltányolja a hadikölesön sikeréhez fűződő nagy nemzeti érdekeket. Főleges ismételtsébe bocsájtunk, ha ezen a helyen a hadikölesönjegyzésnek a közönségre háramló nagy előnyeit újból fejtegetnénk. Meg vagyunk győződve, hogy ezeket ma már mindenki ismeri és jól tudja a haza iránti kötelességét teljesítve, a saját javát, közvetlen anyagi hasznát és boldogulását is előmozdítja. Semmi okunk kételkedni abban, hogy minden eddiginél kedvezőbb hadihelyzetünk s a külpolitikai konstellációk csak meg fogják erősíteni a nagyközönséget ebben a helyes felfogásban. Mint annyiszor más alkalommal, most is a németek példáját kellene követnünk, akik az utolsó hadikölesön jegyzésének első napjaiban az állam rendelkezésére bocsájtották az egész jegyzett összeg háromnegyed részét, bizonyítván ezzel, hogy hangozó propagandára nincs szükségük a közgazdaságilag érett embernek.

CREMONA ÉG.

A Brescia és Milano köz fekvő híres Cremonában, melynek pompásan pittoreszk szépségéről, csodálatosan finom freskóiról és a legnagyobb összegekkel fizetett Stradivarius-féle hegedűiről sokat hallottunk és olvastunk, a menekülők megostromolták a vasúti állomást és, vérfürdőt rendeztek a tisztek között. A tüzhelyeik mellől elűzött szegény, megtaposott és sokat szenvedett olasz polgárok a bennük felgyülemlett düh és keserűség levezetésére más módot nem találtak, mint a tisztek mérsárlását. A földönfutók százezrei a baj okozóit a hadsereg vezetőiben keresték és csak a kegyetlen vandalizmus, a párologó embervér gőze, a halálhörgés tudta enyhíteni fájdalmukat. Majd gyújtogatni és rombolni kezdtek a háború korbácsától megvert, feisebzett lábakkal vánszorgó menekültek. Cremona fehér és vörös márvánnyal ékesített templomai mellett egyszerre tüzek törtek elő. Lobogó lángnyelvek nyújtózkodtak a térben, a Barbarossa Frigyes által épített Torazzo torony falait végzetes pirosra festette a tűz, a Croti, Sansecondo paloták ablakai talán bezúzódtak a rémes ostrom alatt, amit olaszok rendeztek olaszok ellen. Az egykoron Ausztria uralma alatt élő Cremona tájékán nemsokára feltűnnek majd a diadalmasan előnyomuló seregeink. Ma még Cremonában olaszok által szított tüzek lángolnak, ma még Cremonát Itália földönfutó népei ostromolják, férjüket vesztett feleségek, apátlan fiuk öklei meredeznek a cremonai palotákra, de ki tudja mit hoz a reggel, ki tudja, mire még egyet fordul a homokóra, nem-e a mi fiaink állnak majd a mai ostromlók helyén?...

— **Értékpapírok záróárfolyama.** Budapestről telefonálja tudósítónk: Az értékpapírok magánforgalmában a következő záróárfolyamok voltak: Magyar Hitel 1310—1364, Osztrák Hitel 911—962, Agrár bank 965—1022, Fa bank 916—981, Hazai bank 600—660, Kereskedelmi bank 6025—6050, Magyar bank 900—920, Általános község 2150—2170, Saigótarjáni közösen 1155—

1165, Viktoria 2240—2260, Konkordia 950—970, Borsod miskolci 1560—1580, Ganz-gyár 4250, Klotild 640—645, Osztrák máv. 1024—1054, Adria 1800—1900, Atlantika 1590—1650.

— **Temetés.** Impozáns részvét mellett helyezték örök nyugalomra ma délután özv. Deutsch Bernátnét. A ravatalnál, melyet a Szabadságtéri gyászház udvarán állítottak fel, Vágvölgyi Lajos dr. főrabbi mondott emlékedéft hangu halotti beszédet, majd a templomi énekkar adott elő egy megható gyászeneket. Ezután az elhunyt nak és családjának tisztelői sürű tömegben kísérték ki a halottat a temetőbe. — Általános, nagy és őszinte részvét mellett helyezték nyugalomra ma délután a tragikus véget ért Lászlóffy István ujaradi főszolgabíró. A temetésen résztvett Ferenczy Sándor temesmegyei alispán vezetése mellett az egész tisztikar, valamint az ujaradi járás jegyzői kara.

— **Nagy hóban.** A mai hivatalos jelentés említést tesz arról, hogy katonáink az olasz fronton nagy hóbar nyomulnak előre. A háború negyedik évében fiaink még mindig a legnagyobb szívóssággal, hősi önfeláldozással teljesítik feladatukat. Nagy hóban, dermedt hűségben, más helyen csonttá fagyott szakadékok széllein vonulnak előre honvédeink. Négy éve mennek előtt ezek a szent emberek, negyedik éve dacolnak a hasogató hideggel, sárral, negyedik esztendeje verdesi arcukat az eső, tépi ruhájukat a szél és ők csak mennek egyre csak mennek. Egyszer a gránát vájta, gémbere dett galíciai mezők mentén, másszor a román havasok veszélyes szarpenyin útjain, majd a Dolomitok tájékán az Isonzó kérdőjelekben kanyargó vidéken. És mennek némán, eiszánban, büszkén mennek. Most Primolán fehérbe burkolt földjeit tapossák. Ha a hadikávé fogyasztása mellett megakad a tekintet a hivatalos jelentés ama passzusánál, amely honvédeinknek nagy hóban tett teljesítményéről számol be, gondoljunk szemábitatva ezekre a szenvedő, minden dicséretet és elismerést megérdemlő katonákra, akik érjünk szenvednek a legkegyetlenebb szenvedéssel.

— **Szerencsétlenül járt asszonyok.** Ma reggel a vasúti állomás közelében egy üres mozdony elütötte özv. *Hegedűs* Istvánné takarítónőt, aki egy Molnárné nevű asszony társaságában a vágányok mellett akart az állomásra menni. Molnárné özv. *Hegedűs* német viszarántotta s így történt, hogy nem került a mozdony alá, de életveszélyes sérüléseket szenvedett. A mozdony elütötte Molnárnét is, aki könyebben sérült meg. Az esetről értesítették a rendőrséget, ahonnan *Grumáz* László dr. rendőrkapitány és *Keppich* Jakab dr. pályatorvos kimentek a helyszínre, s két asszonyt beszállították a közkórházba. — Tegnap délután a kürtösi állomáson *Bizzai* Jánosné földművesasszony fel akart szállni az Aradra induló vonatra, a nagy tolongásban leesett a vonat lépcsőjéről, a váltóállító készülékre zuhant és a fején, a mellén és jobb lábán életveszélyesen megsérült. Az eszméletlen állapotban lévő asszonyt beszállították az aradi közkórházba. Felépüléséhez nincs remény.

— **Kávét kiosztás.** Felhívom az 1., 2., 3. kerületekhez tartozó kereskedőket, hogy csütörtökön, a 4., 5., 6. és 7. kerületekhez tartozó kereskedőket, hogy pénteken a többiekkel pedig, hogy szombaton délelőtt a kávéutalvány kiváltása céljából a közlelmzési hivatalban jelentkezzenek. Az élelmiszer igazolány 1-ső számú szelvénye váltható be adagonként 100 gramm kávéra, melynek kicsinybeni eladási ára 50 fillér. A közlelmzési hivatal vezetője.

— **Megszűnő postahivatal.** Aradon a Szabadságtér 4. számú ház üzemeltetésében Arad 2. elnövezéssel működő postagyűjtőhely a kezelő lemondása folytán 1917. évi november hó 20-án megszűnik.

LEGUJABB.

Lloyd George — megbukik.

Erkezett éjjel 2 órakor.

Rotterdam. Lloyd George tegnapi párisi beszéde Angliában és Franciaországban nagy és kínos feltűnést keltett. A Daily News szerint a kabinet konzervatív tagjai nagyon el vannak keseredve, mert Lloyd George nem értesítette őket beszéde tartalmáról. De ha helyeselték volna is a beszéd tartalmát, nem tartották volna célszerűnek, hogy ilyen beszédet Franciaországban mondjon az angol miniszterelnök. A konzervatívok visszautasítják Lloyd George beszédét és azt német-barát propagandának tekintik.

A Daily Telegraph szerint az angol alsóház folyosóin nagy izgalom volt és többen Lloyd George azonnali eltávolítását követelték. Kijelentették, hogy Lloyd George-nak ilyen beszéde csak az alsóház titkos ülésén lett volna szabad elmondani. A Standard című lap valóságos dührohámot kapott és a legnagyobb gorombaságokkal illeti Lloyd George-t és Olaszországot. Azt mondja a lap, hogy Olaszországnak elég ágyuja és legénysége volt és most is van. Az igazság az, hogy az olasz hadsereg összeomlott s a magasrangú olasz parancsnokok elmulasztották kötelességük teljesítését. Az igazság az, hogy Oroszországot Stürmer elárulta. Az igazság az, hogy Szerbiának nem adtunk ágyukat és legénységet, mert ezeket Gallipolira tékoztattuk.

— **A dragonyos gyilkosai.** Bécsből jelentik: November 23-ra tüzte ki a hadbírószék Zertik hadnagy és Rechzügel főhadnagy bűnperének tárgyalását. Zertik hadnagy szurta le tudvalevőleg a vasuti állomáson Moritz dragonyost.

— **Meggyilkolta és kirabolta a szeretőjét.** Temesvári tudósítónk jelenti: Toma Nikoiae huszonnégy éves 8. honvédelmi gyalogezredbeli közlegény Lugoson szerelmi viszonyt folytatott özvegy Onescu Vazulné negyvenhárom éves asszonnal. Tegnap éjjel későn ment haza Toma a kocsmából, kötelet csavart az asszony nyaka köré, majd amikor erre az fölébredt, megfojtotta. Utána pedig elrabolta az szekrényből a hatvencz koronányi pénzt. A vizsgálóbíró előtt beismerte a rablógyilkosságot és azzal védekezett, hogy boszúból ölte meg, mert beteg lett az asszonytól.

A rablógyilkos börtönviselt ember, néhány évvel ezelőtt Lugoson az ezred hetven ezer koronát tartalmazó pénztárát rabolta ki. Akkor két és fél esztendei fogházra ítélték s ezt a büntetését kitöltötte. Néhány nappal ezelőtt a lugosi gyakorlótéren szakaszvezetője valami hanyagságért megdorgálta, amire Toma kirántotta szuronyát és a szakaszvezetőre rohant. A szakaszvezető a puskájával úgy vágta fejbe Tomát, hogy a fegyver eltört. Tomát a kórházba kellett vinni, ahonnan azonban éjnek idején kiszökött és hazament, ahol Onescunét megölte.

Amsterdam. A Handelsbladet jelenti Londonból: Lloyd George állása párisi beszéde miatt erősen megrendült. A Globe írja: Végre Lloyd George maga is belátta, hogy nem ő az egyetlen tehetséges miniszterelnök Angliában. Ezt a meggyőződést az egész angol közvélemény osztja, mert most mutatta meg Lloyd George igazi alakját, mint demagógot, aki eszközeiben nem válogatós. Egész stratégiai fecsegése nem egyéb, mint kísérlet arra, hogy a saját hibáit eltakarja. A Star című lap ezeket írja: Eddig a hadsereg szívében bizott vezetőiben. Lloyd George beszéde sajnálatos hiba és alkalmas arra, hogy ezt a bizalmat megingassa. Senkinek sem jut eszébe Lloyd George-t felelőssé tenni a hadvezetés összes hibáért, de hallatlan, hogy egy miniszterelnök Somme-menti eseményeket csekély területnyereségnek nyilvánítsa.

Amsterdam. Az olasz szociálista lapok szerint Diaz az új olasz főparancsnok a lombardiai sikágon felállította az új hadsereget, amelyet angol, francia és amerikai csapatokkal erősített meg. Itt akarja a győzelmesen előnyomuló ellenség további előnyomulását feltartóztatni.

— **Árdrágítás Károly-csapatkeresztekkel.** Az utóbbi időben több panasz érkezett a Hadsegélyező Hivatalhoz, hogy egyes kereskedők a Károly csapatkereszteket a megállapított két koronánál drágábban adják el. Az a kereskedő, aki szalag nélküli Károly-csapatkeresztért két koronánál többet kér, árdrágítást követ el. A Hadsegélyező Hivatal, amely a keresztek kizárólagos eladási jogát gyakorolja, felkéri a közönséget, hogy a árdrágítókat kiméltlenül jelentse fel, akár közvetlenül a rendőrségnek, akár a Hadsegélyező Hivatalnál (V. Akadémia-utca 17.)

— **Adományok.** Kráitz Gyula, Halottak napjára szánt kmgv. 100, Markovits Antalné Nagyvárad, Halottak napjára szánt kmgv. 20, Malek Dezsőné adománya 10, Rozsa Irma, Halottak napjára szánt kmgv. 50, Siebig Frigyes Menyháza, néhai Kabdebó Kálmán ravatalára szánt kmgv. 20, Feszler Károly adománya 500, Madarász Géza Kisjenő, Halottak napjára szánt kmgv. 20, Frankó Géza, néhai Sebartner Sándor ravatalára szánt kmgv. 30, dr. Lázár Zoárdné Kisjenő, néhai Lehrmann Viktor ravatalára szánt kmgv. 30, Weisz Lajos adománya 5, Kollmann Annáné, Halottak napjára szánt kmgv. 5, Csóty Nándorné adománya 10, özv. Prolich Lőné, Halottak napjára szánt kmgv. 10, Kráitz Béla adománya 5, Szacsavay Zsigmondné adománya 20. Mindazon adományokért hálás köszönetet mond az aradrágosi Vöröskereszt választmány nevében, Vásárhelyi Janka, elnök, Hász Erzsébet, alelnök.

— „Alraune“, „Féltékenység“, „Jön a rozson át“ Kerpelnél kaphatók.

— **Könyvujdonságok** Deák könyvkereskedésében Forray-u.

MOZGOKEPSZINHAZ.

* **Uránia műsora.** November 15—18., csütörtöktől vasárnapig Fekete gyémántok, (Jókai Mór világhíres regénye filmen.)

* **Mozikritika.** Alvin Neuss nem tartozik a filmipar férfitársainak a táborába, de jóhangzásu nevet szerzett magának a mozik világában ne mulasságosan elegáns, de annál ötletesebb játékaival. Elég mozgékony van benne, hogy detektív drámákban a vezetőserepet vállalja, amelyeket pedig a közönség bizonyos előnyös férfias tulajdonságokhoz köt. Mert a kalandor történeteknek és deaktív drámáknak egész speciális és külön közönségük van, akik nem ülnek fel már egykönnyen az olcsó trükköknek és a serlock-holmes-i átlátszó tételeknek. Hogy a „Kitagadott“ című filmben Alvin Neuss játéka lekötötte a közönség figyelmét, bizonyítja hogy a filmművészet nehezebb fajsúlyú egyéniségei közül való, annyival inkább, mert a történet, amelyben játszott, korántsem mondható szenzációs. A műsor másik filmje a mozik öskorát juttatja a szemlélő eszébe.

* **A mozi-iroda hírei.** Fekete gyémántok. (Jókai film az Urániában.) Jókai a mozi kincses háza. Az ő hihetetlenül egyszerű fantáziáját, mely az öt világrészt bekalandozta, csak a mozi vászna mutathatja meg büszkesen és igazságosan. Csak azon mulik, hogy miként kertész legyen az, ki szívvel és lélekkel ápolja a kert pompázó virágait: legyen gyár, amelynek nemcsak izlése, de anyagi ereje is van ahhoz, hogy mindent megadjon a filmtéma feldolgozására, amit az csak kíván. Az Uher-gyár Wilhelm Károlyt, a hírneves berlini rendezőt bizta meg azzal, hogy költség és fáradságra való tekintet nélkül akkosson olyan filmvet, amely a világhír szárnyain válik dicsőségére nemcsak a halhatatlan szerzőnek, de a gyár márkájának is. A salgótarjáni bányákban eszközölt felvételek, a bányatelepen rendezett tömegjelenetek, a képek beállításai a magyar mozi technika fejlődését dicsérik. A szereplő művészgárda élén Somlay Arthur és Fenyvessy Emil áll. A filmek nemcsak Budapesten, hanem Bécsben is óriási sikere volt.

* **A kitagadott.** (Premier az Apollóban.) A legújabb Alvin Neuss filmjét ma mutatják be az Apolló színházban. Noha Alvin Neuss neve már egymagában biztosítékul szolgál a közönségnek, hogy úgy a meseszöveg, mint a rendezés izletessége és ötletessége elsőrendű élvezetet nyújt a mai bemutató. A szörnyű vádak súlya alatt szenvedő és már-már összereszkő fiatal Taxen báró ártaflanságát a szenzációs detektív: Tom Strack, akinek alakját maga Alvin Neuss játsza, csodálatos éles elméjével bizonyítja be és hatalmas logikával széttepi a báró alakja köré fonódó vádak sűrű hálózatát. A közönség feszült figyelemmel kísérte az érdekes cselekmény fázisait s osztatlan tetszéssel adózott a kiváló játéknak és rendezésnek. A filmet csütörtökön vetítik utoljára.

* **Dorian Gray arcképe** — az Apollóban. Wilde Oszkár világhírű regényéből granliózus filmjét készítet egy neves német filmműgyár. Az irodalmi szenzációt péntektől kezdve mutatja be az Apolló.

* Ebba Thomson és Olaf Föns csüörtökön az Erzsébet-mozgósínházban. A Véraldozat limmel a Nordisk-filmgyár egyik nem mindennapos eseményekben gazdag drámája kerül e napon bemutatásra, amelyben egy asszony önteláldozó hűségéről és szenvedélyes szerelméről tesz tanubizonyosságot, sőt attól sem riad vissza, hogy saját vére áldozata által mentse meg férjét a haláltól. — Vasárnap a Kis hercegnő Treuman-Larsen-film és a Divatkirálynő Albert Pauliggal a főszerepben.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Uj szaklap. A nemzetközi árucseré gazdasági kérdéseinek tárgyalását tűzte feladatául az Allgemeine Export-Import Revue, amelynek első száma gazdag tartalommal jelent meg Kaszab Géza avatott szerkesztésében.

— Az államvasuti árudijszabás emelése. Az államvasutak igazgatóságától kapott értesülésünk szerint január elsejére tervezik a magyar és osztrák államvasutakon az árudijszabás emelését. Szükségessé vált ez azért, mert a vasut üzemi költségei nem telnek ki sem a harminc százalékos hadiadóból, sem a mai napon életbelépett új személytarifa várható jövedelméből. Ezért kellett az árudijszabás reformjához folyamodni. Hogy a tarifaemelés igazságos legyen, az árukat összesen tizenkét osztályba sorozzák és minőségük, valamint értékük szerint növekszik szállításuk díja. Vannak árucikkek, melyek a háború következtében hallatlanul jövedelmeznek, ezek az áruk megbírják a legdrágább vasuti illetéket is. Viszont nem növelik jelentősebben azoknak az élelmiszereknek a

tarifáját, amelyeket közérdekből kell gyorsárúként szállítani, hogy meg ne romoljanak. Megváltoztatják a régi díjszabásnak azt a részét is, mely a tariakedvezéseket tartalmazza. S végül valamennyi árut üzemi költségi pótlékkal terhelnek meg, amely pótlék mázsánként legalább 16 fillér és legfeljebb 50 fillér. Az új díjszabás, mint említettük, január elsején lép életbe és addig tart, amíg a közgazdasági viszonyokban lényeges változás nem következik.

NEMZETI SZÍNHÁZ

Aradon, 1917. évi november 15-én, csütörtökön

C. Bérlet.

C. Bérlet.

Féltékenység.

Dráma 5 felvonásban.

Közdets este fél 8 órakor.

Uj könyvek.

A Társaság legutóbbi számában a változatos Társaság rovatban Dobay István három berlini államiérfinál tett látogatásáról számol be rendkívül érdekes cikk keretében. A képek közül kiemeljük a király legutóbbi déltiroli látogatásáról készült felvérelt. A Társaság előfizetési ára negyedévre 7 K. Mutatványszámot ingyen küld a kiadóhivatal, Budapest, IV., Reáltanoda utca 18.

A szerkesztésért felel:

STAUBER JÓZSEF.

10278—1917. pm.

HIRDETMÉNY.

3310—1917. M. E. rendelet 5. paragrafusa lehetővé teszi, hogy úgy a nem termelők, valamint azon termelők, kiknek szükségletét a saját termése nem fedezi — a saját házi szükségletükre bármely községben termelőknél burgonyát szerezhessenek be. Az erre vonatkozó vásárlási igazolványok kiállításával Arad sz. kir. város közvélemelési hivatalát bízom meg.

Kiállítási díj a közvélemelési

hivatal személyzeti és dologi kiadásainak fedezésére különként fél fillér fizetendő.

Az étkezési célokra szolgáló burgonya eladási ára 1917. évi november 30-ig különként 22 fillér, melyben bentfoglaltatik a rakodó állomáshoz való szállítási költség is.

A vásárlási igazolványok csak az élelmiszer igazolványok felmutatása után állítandók ki.

Figyelmeztetem a vásárló közönséget, hogy a vásárlási igazolványt azon község főszolgabírójánál, ahol a burgonyát beszerzi, ok-

vetlenül mutassa be, hogy részére a szállítási igazolvány kiállítható legyen.

Ipari, közlekedési vállalatok, köz- és magán intézetek részére vásárlási igazolvány ki nem állítható, mert ezek részére a szükséglet külön fog kiutatlatni. Az erre vonatkozó kérvények tehát a polgármesteri hivatal útján az Országos Közvélemelési Minisztériumhoz terjesztetnek fel.

A termelő által vásárolható, valamint a nem termelők által vásárolható fejadagok a következőleg állapították meg:

1. Termelőknél:

Nehéz testi munkások részére fejenként 108 kg., egyéb ellátatlanok részére személyenként 72 kg., cselédek, időszakos munkások részére fejenként 12 kiló, vetőmagra kat. holdanként 900 kiló.

Nem termelőknél:

Nehéz munkások részére fejenként 108 kiló, egyéb ellátatlanok részére személyenként 72 kiló.

Arad, 1917. október hó 1-én.

Variassy János,
polgármester.

Fehér, száraz

házi szappant

nagyobb mennyiséget vásárol

Hajós Árpád gyógyszerertára

Arad, Andrásy-tér 22. sz.

Katonáknak

fontos tudni, hogy

ruha-elük

kiállítására legjobb szer a PETRIS folyadék, ára 2 kor. és HADAR hintőpor, ára 2 kor.

Szűrvesztő-

Depillor.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan száraz arca, nyak vagy karokról, stb. minden fájdalom nélkül pár perc alatt kivétel nélkül távolítható. Ára utasítás: 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Árpád gyógyszerertárában

Arad, Andrásy-tér 22. szám.

Magyar gyógyborok

Kitűnő minőségű hegyaljai fehér édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vérképző gyógybor, vérszegények, lábadozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis palack ára: 4 korona — fillér.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerősítő szer, linom illészes ízű, szonigító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor. Gyomorbetegek részére és ott, ahol a condurongó kéreg javulva van. Egy palack ára: 4 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sózav jó tulajdonságait és kiválóan alkalmas a most nehezen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge emésztésnél igen ajánlható. Egy palack ára: 4 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszerertárában Arad, Szabadság-tér.

Aranyat és ezüstöt

beváltak a legmagasabb árban. 14 karátos aranyat 7.50 kor. Ugyazintén szinaranyat a legmagasabb árban beváltak. 7592

Gerber Henrik,
Arad, Weltzer János-utca 15. sz.

814—1917. ügyszám.

Árverési hirdetés.

A fentírt ügyszám alatt felvett jegyzőkönyvben nyert megbízás alapján közzhírre teszem, hogy az özvegy Bencez Ferencné szül. Habits Jozefin budapesti lakos tulajdonát képező az aradi 1095. sz. tjkv.-ben (Thököly Imre-utca 13. szám), továbbá az aradi 4247. sz. tjkv.-ben (S. Határ-utca 19. szám) felvett ingatlanokat 50000 korona kikiáltási árral együttesen a legelőbbet ígérőnek önkéntes árverés útján hivatalos helyiségben (Salac Gyula-utca 2. szám) folyó 1917. évi november 22. napján délután 3 órakor el fogom adni.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10 százaléka.

Az árverésre a venni szándékozók meghívotnak. Részletes felvilágosításokat irodai órákban adok.

Aradon, 1917. évi november hó 5. napján.
Dr. Mülek Lajos,
7830 királyi közjegyző.

26005—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

A m. kir. miniszteriumnak az új és használt zsákok feldolgozása és forgalomba hozatalának korlátozása tárgyában kelt 3100—917. M. E. sz. rendelete megjelent, melynek értelmében az alább felsorolt cikkek bejelentendők. A jelen rendelet rendelkezései alá esnek az összes mezőgazdasági termények, ipari és bányászati termékek csomagolására használatos, a jutából, pamutból, kenderből, lenből, papírból, valamint azoknak az anyagoknak a keverékeiből, vagy az ezekkel az anyagokkal kevert más anyagokból előállított szövetekből készült új vagy használt megtöltött zsákok.

Arad 1917. október 26.

Green, főkapitány.

100 waggon jóminőségű**bükkhasáb tűzifa**

azonnali szállítási kezdettel, előnyös árban 7826

eladó.

Cím a kiadóhivatalban.

pillanat alatt a cipőre fel és lecsatolható

Budapesti fémárnyáros egy nélkülözhetetlen és jelenleg nagyon is aktuális, szabadalmazott cikke Arad, Csanád- és Békésvármegyére. Ezen cikk teljesen fölöslegessé teszi a cipő további megtalpatását és minden rászégezés vagy rácsavarás nélkül

Szabályozható kisebbre-nagyobbra s így egy pár védővel több pár cipő éveken át megvédhető. Teljesen zajtalan, észrevétlenül végig simul a cipő talpon és a legkényesebb izlést is kielégíti.

Kapható: 7529

Hoffmann Sándor cégnél

Arad, Andrassy-tér 20. szám.

Vidéki képviselők kerestetnek. Vizsontelárusítóknak érkezője.

A Magyar királyi belügyminiszterium és a magyar kir. kereskedelmi miniszterium által engedélyezett, valódi **HERSKOVITS-féle citromizból készült**

CITROMIZ PÓTLÓ,

mely teljesen pótolja a most amugy is behozatal hiányában drága citromot. Kellemes íze és jóságánál fogva felülmúlja az eddig forgalomba hozott összes citrompótlókat. Egy kellemes ízű limonádéhoz egy kávés kanál, egy teához pedig 30 csepp elegendő. **Herskovits-féle citrom-pótló** kapható az összes elsőrangú fűszer- és csemegekereskedésekben. Egy kis üveg ára 1.70 korona, 1 nagy üveg ára 2.40 korona. **Vizsontelárusítóknak nagy árengedmény.** Képviselet:

Roth József, Heim Domokos-utca 3.

Főraktár: Arad, Deák Ferenc-utca, Földes gyógyszerárral szemben. Ügyeljünk a Herskovits névre. 6187

Kézzel szedett uradalmi fajalma kapható.

Erdéklődni lehet: 6436

Körösvölgyi Pálinkarakartár

Arad, Andrassy-tér 5. Telefon 651.

Használt ólom megvételre kerestetik.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

Nagymennyiségű használt pféh pánt eladó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny” kiadóhivatalában.

25948—1917. kh.

HIRDETMÉNY.

A nagyméltósága m. kir. belügyminiszterium 188062. szám a. kelt intézvényével jóváhagyott 12900—303—913. sz. szabályrendelete alapján azou ház- és telektulajdonosokat, a kiknek házuk előtt a járda, kvezet, vagy asphalt burkolattal ellátva nincsen, felhívom telkeik előtt a gyalogjárdát folyó évi november hó 30-ig terjedő idő alatt 1½ méter, az ennél keskenyebb járdákat pedig egész szélességben és 15 cm. vastagságban homokréteggel akként láttassék el, hogy a víz lefolyó árok vagy folyóka felé 5 cm. eséssel bírjon.

Köteles továbbá a háztelek tulajdonos a gyalogjárók mellett elvezető vízvezető árkot telke és háza utca vonakának hosszában a városi mérnöki hivatal által előírt utasítás és méret szerint kiásatni és azt tisztán tartani, nemkülönben köteles ezen vízvezető árkokon keresztül a kocsibejáratnál hidat építeni s azt folyton jókarban tartani.

Akik ezen rendeletnek eleget nem tesznek, 4 koronától 50 koronáig terjedhető pénzbírsággal büntetendők és ezen büntetésen felül az elmulasztott munka az illető ktségére hivatalból fog eszközölni.

Tekintve, hogy a Maros vizálása ez idő szerint igen kicsiny, ajánlom, hogy a homok szükségletét az erre utaltak a nagyobb vizálás beállta előtt szerezzék be, mert azon szokásos védekezés, hogy a homokolás a magas vizálás miatt nem eszközölhető, figyelembe vétetni nem fog.

Arad, 117. október hó 17-én,

Green, főkapitány.

Mosés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMIT

használja. Az arcórt vakító fehérre varázsolja és eltünteti mindenféle arctisztálanságot. **Ara egy tégelynek 2—K.**

Ibolya Doré szappan 4 kor., Ibolya Doré tej 2 K—fill. Ibolya Doré hölgypor 2 K—fill.

Tyukszem ellen

a leghatásosabb szer az

Anagalin.

Ara 1 korona.

Kellemes ízű limonádét

mindenki otthon készíthet 1 adag **CITRAS-sal.**

Ara 20 fillér.

Fonti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád

gyógyszertárában
Arad, Andrassy-tér 22. szám.

A szépségápolás titka a felhasznált szépitőszerek helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitünő Serail arc-szépitő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arckenőcse. Kis tégely 1.50 kor. Nagy tégely 2.50 k.

Rozsnyay Serail crémje nappali használatra. Egy tégely ára 3 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 7 kor. — fill.

Rozsnyay Szerén Arcpora. Lehető finomságu. Crém, lenár, róza és testszerekben. Egy dob. ára 4 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvírág, Ibolya, lila, orgona, piros róza, Serail. Üvege 6 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszerárában Arad, Szabadság-tér.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját szavak szerint számítjuk.

Minden első hirdetés óra 20 fillér. Vas-
tagabb betűkkel 40 fillér.

A vas-
tagabb betűkkel kívánt szavakat
aláhúzással kell jelezni.

A legkisebb hirdetés ára 10 szög 2 ko-
rona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni.
Hirdetéseket délután 1/2 óráig ve-
szünk fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a
jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét,
amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában
nem közölhető, megváltoztassa.

Levelezés.

Egy fiatal leány.

megismerkedni szeretne idősebb urlem-
berrel, ki némileg támogatná. Leveleket
„Barna szemek” jellegű a lapban jellezve
ker. 7828

Alkalmazást keres.

Intelligentes deutsches Fräulein sucht
Stelle zu Kinder oder als Hausfräulein
unter „Klavierkonzerten” Administra-
tion. 7807

Alkalmazást nyer.

Egy 12-15 éves

német gyermekleányt keresek 5 éves
leányka mellé. Cím a kiadóban. 7815

Gyakorlati haditanót keres gépirás,
írónyelv ésben írtatás, azonnali belépésre.
Weiszberger L-pól, Hozzátó. 7809

Gyakorlati gyorsíró, állandó alkalmazást
nyer az Aradi Közlöny szerkesztőségében.
Jelentkezni lehet délután 5-7
óra között.

Egy 11 és, ki hasonló minőségben már
alkalmazva volt, lehet rokkant katonája is,
a repülőgépi építkezésünkhöz felvételt.
Jelentkezni ajánlatokat Fodor és Ró-
singer építész irodájában ad ak le. 7870

Egy 11 éves, napi 4 korona, munká-
sok napi 3 korona. tanulóleányok heti
10-12 korona fizetéssel felvételnek. Ma-
suzs dobozgyártás. Csiky Gergely-utca
7. szám. 7777

Német kisasszony. 3 gyermek mellé
azonnal felvételt. Cimeket a kiadóba
ker. 7800

Nyomdaüzem-tanulónak
felvételt két lin, kik a 14. évet befejezték
és legalább 6 osztályt végeztek. Bő-
vebbet a kiadóhivatalban.

Kiadó lakás.

Egy elegáns

butorított elsőemeleti utcai szoba elő-
szobával, kiadó. Cím a kiadóban. 7825

Kiadó lakás! Salacz-utca 6. számú
házban I. emeleten egy udvar lakás,
mely két szoba, előszoba, konyha, ka-
mara és a szokásos melléképületekkel,
nyormektelen házuspárna vagy idősebb
urnak, vagy urinóknak, azonnal kiadó. Bő-
vebbet a házfelügyelőnél. 7835

Különbözősrtu, tiszta butorított szoba
kiadó. Vörösmarthy-u. 2., 1. em. 7850

Vétel és eladás.

Eladó

egy finom, bordó piüss asztalterítő. Cím
a kiadóban. 7821

Eladó

egy alig viselt hosszú, végig vattalmozott,
prézes piüss kabát közép termetre 200
koronáért. Cím a kiadóban. 7824

Központi aranybevitő

finomabb arany gramja 11.— koronáig,
15-es arany gramja 9 kor-ig, 16-os arany
gramja 3.— kor-ig, 14-es arany gramja
7.— kor-ig. Braudes ékszerész József
Johann-ut 12. sz. (Lutheranus-templom
melétt). 5518

Új halmai csizma.
olcsón eladó. Megtekinthető Köveszi fed-
rászénál, Kossuth-utca. 7826

Kápeny női

eladó, egészen hosszú, 5-ször használt,
gyász miatt. Megtekinthető Köveszi fed-
rászénál, Kossuth-utca. 7827

Selyemtársány.

duplaszél, két méter, új címeres zászló,
eladó. Brzesbet-körút 7., földszinten. 7833

Butorok adásvétele. Ebédő, háló- és
nappali szobaberendezés. Fa- és vasbuto-
rok kaphatók Garai Károly butorüzle-
tében Arad, Asztalos Sándor-u. 5. sz. 2791

Karóhívás

elleni szer „Tikin” kapható egyedül Wajdits
gyógyszertárban, Ferenc-tér. Kis üveg 1-90
kor., nagy üveg 3-50 kor. 2847

Hegymagvető makói óriás, valamint
pörcszelvény és egyéb magvakat, egy-
szintén edes nemes korma-
magvető, melyek csiraképeségért, fajtisztaság-
ért felelősséget vállalunk, legelősebb nap-
tőlron szállítunk. Fogtógymászt maximális,
kormas piacit áron adunk el. Arany-
gumi Hegymagvető, Makó. ott

Állma, nagyobb mennyiségben, eladó.
Bővebbet Körösvölgyi Pálínkaraktár,
Andrássy-tér 5. Telefon 651. 7528

Eladó fegyverek. Előrendű „Spring-
er”-féle duplacsövű Lászlószter vadász-
fegyver, azaz zárvártaival és acél cső-
vel, 12 tes űbmagyságu, hozzá egy rövid,
finom tör fegyvertök választással, fi-
nom sárgabőr töltényárka és 500 drb. 1.
rendű tölcsér töltény, valamint 1 drb. 16
lővevű Winchester ismétlődő győve fegy-
ver, 50 drb. tölténnyel. Bővebb felvilágo-
sítással szolgál a portás a mezőhegyesi
cukorgyártan. 7829

Névtl 10 éves, a házban, teljesen jekar-
tan lévőt keresek azonnali megvételre.
„Kazán” jellegű olajt kérék ajánlatot a
lap kiadóhivatalába, melyben megjelö-
lendő a gyártmány, legkésőbb nyitása és a
gép kora. 7887

Eladó vízmentes ponyvák, egy fedéres
kocsiakörössz. lakatos szerszámok és 4
mázas faszén. Cím Főúrcs fényképszert,
J. szel főherceg-ut 12. 7770

Házváltás

megvételre kereslek. Bővebbet a kiadó-
hivatalban. 7892

Ingatlan.

Megvételre,

modern komfortos, két három szobás la-
kással keresek megvételre. Ajánlatokat
kiadóba kérek „Magánbás” jellegű. 7822

Még 10 évig adómentes

Mária-utca 3. számú magas földszin-
tes ház, négy szép kis lakással, eladó.
Bővebbet ugyanott, 7828

Sürgősen eladó

Sarkad Határu. 9. sz. kisebb bérház,
tiszta jövedelem 8 percent és 100 hecto
boroshordó, 700 lit. Páloson. Értékessé
Lázár, Hasszinger-u. 5. Telefon 747. 7829

Centrum- és Miklósnémet

saroktelek. 370 négyzetűjű berével be-
üdvítve, eladó Bővebbet Vécsey-u. 11. 7832

Eladó ház. Gisella-utca 3. sz. emeletes
bérház, 10 évig adómentes, szabad kéz-
ből eladó. Bővebbet ugyanott. 6140

Országban Szilvási, Arad köz-
leiben, haláleset miatt, jutányos áron el-
adó. Bővebbet „Vörös Új” vendéglá-
nál, Arad. 7471

Lipóci-u. 24. számú ház, szabad kézből,
eladó 7 lakással. Bővebbet Kapa-utca 24.
szám. 7802

Jekurban lévő ház a Purgly Lajon-
né-utca, haláleset miatt, olcsón eladó.
Cím a kiadóban 7813

Különléte.

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvételnek
a Messenger-boy irodában, Deák Ferenc-u.,
Barna Béla hirdetésel és hírlapkiadóban
Zrínyi-u. és a Kossuth-utcai papírzület-
ben.

**Nagy rektár helyiségeket és nagy
placcokat** kérbe veszek. Ajánlatokat Epstein
Simon, Boros Hári-tér 11. szám. 7547

Üzletek.

Jótergalma könyvnyomda és papír-
kereskedés, teljes felszereléssel, haláleset
miatt eladó. Cím a kiadóban 7439

Oktatás.

ungarischen Sprachunterricht sucht
Offizier. Offerten in Deutsch an Ge-
birgshaubtzbatterie 2/15, Arad. 7812

Gyógyászat.

Hehs Vassz chinabóra.

Suverén szer vérszegénység, sápkór, szé-
dülés, a vérszegénységből eredő ideg-
bajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak,
láz, általános gyengeség ellen. Paratlan
vértképző és vérjavító, biztos óvszer ma-
lárius fertőzés- és minden infektívól
eredő meg- betegedés ellen egy felnöt-
teknek, mint gyermekeknek. Ára 5.— kor,
Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

Tyukszem

és minden hőrkeményedés ellen biztosan
ható szer, Hehs gyógyszerész tyukszem-
tapasza. A legmeggröztötebb tyukszem a
tapasz párnapi használata után leválik,
a gyötörő fájdalom azonnal megszűnik.
Ára 1 korona. Hehs gyógyszerár, Földes
gyógyszertár Arad. 12

Dr. Schajkovszky

lábizzadás elleni szere, biztos, kipróbált
ártalmatlan szer, rögtön hat, ára 1 korona
50 fillér. Kapható Földes és Hehs gyogy-
szertárban. 12

Bognárokat keresünk

jó fizetéssel! Élelmezés biztosítva!
Első Lippal Kecsi- és Paárugyár
R-T. Lippa. Jelentkezni lehet:

Schauer Ernő

fakereskedőnél is, Arad, Salacz-
utca 1. szám. 7881

10099-1917. pm.
HIRDETMÉNY.

A m. kir. honvédelmi minisz-
terium Hadsegélyző hivatala a
hadijótékonyság nemes ügyének
előmozdítása érdekében a koroná-
zási domb történelmi nevezetes-
ségi földjét izléses kivitelű üveg-
koronába kívánja hozni és az el-
adásból befolyt jövedelmet a harc
téri hős katonák özvegyei, árvái és
a rokkantak alapjának gyarapítá-
sára fogi fordítani.

Az üvegkoronák mintája hiva-
talanban megtekinthető és 10 ko-
rona árban hivatalom által meg-
rendelhető.

Felhívom a város hazafias kö-
zönségét, hogy a nemes célú moz-
galmat magáévá tegye, az igen
szép kivitelű koronázási emlék-
művet a pénz beküldésével mi-
előbb rendelék meg.

Arad 1917. október hó 16.

Variassy, polgármester.

**Használt csomagoló
papír megvételre ke-
restetik. Bővebbet a
kiadóhivatalban. :-:**

**URÁNIA
SZÍNHÁZ.**

Jókai Mór

**Fekete
gyémántok I.**

Viszketegséget,
sömör, ruh leggyorsabban
csillapítja a Dr. Flesch-féle
eredeti
„**BARNA ZSIR**”
micsen szaga, nem piszkít. Min-
dig eredeti peccetes Dr. Flesch-
félt kérjük. Próbá tégely 1.00 k.,
nagy tégely 2.— k. Csafádi tégely
9.— k. Kapható Aradon, Hajós Ar-
pád gyógyszerárban, Andrássy-
tér 22. 7131

**Egy-két
önyvkötő,
könyvkötő leány**
valamint több
jó fizetéssel
alkalmazást nyernek
az Aradi Nyomda Részvény-
társaság könyvkötészetében.

Földbirtokoknak

25 évre 7% annuitás teljes ártó-
lyam,
50 évre 6% annuitás teljes ártó-
lyam,
63 évre 4.85% annuitás 95% ár-
folyam
65 évre 5.50% annuitás 99% ár-
folyam mellett, továbbá
aradi házakra
50 évre 6% annuitás 98% ártó-
lyam (rövidebb időre is) mellett
törlesztéses és váltó kölcsönök
folyosítás, valamint kisebb-na-
gyobb birtokok, házak eladását
és parcellázásokat vállal:

Bonyhádi József
Arad, Kapa-u. 47., d. n. 2-től.
Birtokok és házak eladásra elő-
jegyzve.
11